

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності
081 «Право»
для вступників на навчання в аспірантурі

- Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень
- Адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право
- Філософія права
- Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право
- Кримінальний процес та криміналістика; оперативно-розшукова діяльність; судова експертиза

Програми дисциплін

- Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень

Тема 1. Основні права людини як природне (загально-соціальне) явище

Поняття та основні різновиди природного права (права як загально-соціального явища). Поняття, класифікація та юридичні гарантії основних прав людини. Поняття, класифікація основних соціальних обов'язків людини. Поняття, види, юридичні гарантії основних прав нації, прав народ).

Тема 2. Форми держав. Механізм і апарат держави

Загальне поняття та елементи форми держави. Зв'язок між типом держави та її формою. Поняття та загальноісторичні види державного правління. Види форм правління сучасних держав. Поняття та загальноісторичні види державного устрою. Види державного устрою сучасних держав. Поняття державного режиму. Види державного режиму сучасних держав.

Поняття механізму держави, його структура. Поняття та види державних службовців. Загальна характеристика апарату та органів держави. Поняття апарат) держави. Органи держави: поняття, види. Принципи, риси і структура апарату держав соціально-демократичної орієнтації.

Тема 3. Права людини і суб'єктивне юридичне право. Правовий статус особи

Суб'єктивне юридичне право: поняття, структура (елементи). Поняття юридичного обов'язку, його види. Поняття, види правового статусу особи. Особливості і тенденції розвитку правового статусу особи у державі соціально-демократичної орієнтації.

Тема 4. Правові (юридичні) норми

Поняття, ознаки правової норми. Структура правової норми. Форми викладу правових норм у статтях нормативно-правових актів. Поняття, види правомірної поведінки. Поняття та форми реалізації правових норм. Поняття, соціальна сутність законності. Співвідношення законності та правопорядку. Основні принципи законності у державі соціально-демократичної орієнтації. Загально соціальні та юридичні гарантії законності.

Тема 5. Правове регулювання суспільних відносин

Поняття, види, стадії правового регулювання. Сфери та межі правового регулювання: їх поняття та види. Предмет, метод і типи правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття, елементи. Техніка правового регулювання (юридична техніка): поняття, види. Ефективність правового регулювання. Види правових норм.

Тема 6. Ранньофеодальна держава Київська Русь (VII - перша пол. XIII ст.)

Формування державності у східних слов'ян. Виникнення давньоруської держави. Суспільний лад Русі-України. Державний устрій Русі-України. "Повість минулих літ" – найдавніший літопис про слов'янські племена. Етапи формування Київської Русі. Характеристика судової системи Київської Русі. Віче – най давній орган місцевого самоврядування.

Тема 7. Литовсько-Руська держава та її право (друга пол. XIV-середина XVI ст.)

Формування Литовсько-Руської держави. Правове становище українських земель у складі Великого Князівства Литовського та їх суспільний устрій. Судова система та судочинство. Правова система Литовсько-Руської доби.

Тема 8. Українська гетьманська держава і право (середина XVII-кінець XVIII ст.)

Козацько-Гетьманська держава у складі Росії. Обмеження й ліквідація автономії. Суспільний устрій. Органи автономної влади та управління Гетьманщини. Джерела і розвиток права.

Тема 9. Західноукраїнська Народна Республіка та її право.

Розпад Австро-Угорської імперії. Проголошення ЗУНР. Державний устрій. УНРада та її органи. Законодавство ЗУНР.

Тема 10. Держава і право України в роки другої світової війни (1939-1941 рр.)

Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР на першому етапі Другої світової війни. Перебудова державного механізму на початку війни. Окупаційний режим. Відновлення радянської влади в Україні. Правова система та роль законодавства в здійсненні завдань воєнного часу.

Тема 11. Держава і право Стародавнього Сходу

Виникнення, періодизація та суспільний лад Стародавнього Єгипту. Державний лад. Джерела і основні риси права Стародавнього Єгипту.

Виникнення й основні етапи розвитку Стародавнього Вавилону. Суспільний лад і правове становище населення. Державний лад. Закони Хаммурапі. Право власності та зобов'язальне право. Шлюбно-сімейні відносини та спадкове право. Злочини і покарання. Закони Хаммурапі про судовий процес.

Виникнення держав у Індії. Система варн (каст). Державний лад і система управління. Джерела староіндійського права. Закони Ману. Основні риси права.

Виникнення й періодизація та суспільний лад Стародавнього Китаю. Організація державної влади. Реформи Шан Яна. Судова система Стародавнього Китаю. Джерела та риси права.

Тема 12. Держава та право Стародавнього Риму

Виникнення й основні етапи розвитку Римської рабовласницької держави. Суспільний лад Стародавнього Риму. Правове положення верств населення. Патриції, плебеї, клієнти, раби.

Державний лад Риму в царський період. Народні збори, рекс, сенат, жрецькі колегії. Реформи Сервія Туллія.

Державний лад Риму в республіканський період. Куріатні коміції. Центуріатні коміції. Трибутні коміції. Сенат. Консули. Претори. Цензори. Трибуни. Диктатор. Причини переходу від республіки до монархії.

Римська держава в період імперії. Принципат. Домінат. Реформи Діоклетіана. Реформи Костянтина.

Основні етапи розвитку римського права. Джерела римського права. Звичаї та звичаєве право. Закони. Сенатус-консульти. Збірник «Закони XII таблиць». Едикти магістратів (преторські едикти). Право народів. Діяльність юристів. Конституції імператорів. Розпорядження префектів. Кодифікація Юстиніана.

Поняття та характерні риси римського права. Основні інститути римського приватного права. Суб'єкти права. Речове право. Права на чужу річ (сервітути). Зобов'язальне право. Щлюбно-сімейне та спадкове право. Кримінальне право. Судовий процес.

Тема 13. Феодальна держава та право Франції

Утворення феодальної Франції. Капетинги. Боротьба королівської влади за централізацію держави. Реформи Людовика IX.

Франція в період станово-представницької монархії (XIV - XV століття). Генеральні штати. Великий березневий ордонанс (1357 р.).

Абсолютна монархія у Франції. Валуа. Бурбони. Правове становище верств населення. Духовенство. Дворянство. Міське населення та селяни. Державна рада. Рада департаментів. Генеральний контролер фінансів. Держсекретарі. Мала королівська рада. Джерела права. Звичаєве право. Кутюми Бовезі. Капітулярії. Канонічне право. «Акт про відправлення правосуддя». «Звід канонічного права».

Міське право. Судова практика Паризького парламенту. Риси права середньовічної Франції. Право власності. Зобов'язальне право. Шлюбно-сімейне право. Поняття і види злочинів. Види покарань. Судовий процес.

Тема 14. Виникнення та розвиток держави і права в західних та південних слов'ян

Утворення й розвиток феодальної держави Польщі. Ленчинські статuti. Правове становище верств населення. Особливості феодального стану.

Кошицький привілей. Диференціація міського населення. Закріпачення селянства. Державний устрій Польського королівства. Польсько-Литовські унії. Генріхові артикули. Вальний сейм. Король. Місцеві сеймики. Три поділи Польщі. Джерела польського права.

Польська правда (Ельблонська книга). Статут Казимира Великого (1347 р.) Віслицький статут. Петраковський статут. Литовські статuti (1529, 1566, 1588 pp.). Збірники магдебурзького права. Конституція 1791 р. Риси польського права.

Утворення й розвиток феодальної Чеської держави. Правове становище верств населення. Державний устрій. Король. Снем (сейм). Реформація і селянська війна. Панування Габсбургів. Джерела чеського права. Звичаєве право. «Статuti Конрада Оттона». Приватні кодифікації. Риси чеського права.

Утворення та розвиток феодальної держави і права Болгарії. Джерела болгарського права.

Звичаєве право. «Закон судний людям». Риси болгарського права. Утворення й розвиток сербської держави. Джерела сербського права. Звичаєве право. Законник Стефана Душана. Риси сербського права.

Тема 15. Держава та право Китаю в Новітній час

Антифеодальна буржуазна революція 1911 — 1913 рр. в Китаї. "Друга революція" в Китаї. "Третя революція" в Китаї.

Соціалістичний Китай. "Великий стрибок" у Китаї. "Культурна революція" в Китаї. Китай після Мао Цзедуна. Система державних органів сучасного Китаю.

Судова система сучасного Китаю. Право Китайської республіки 1912-1949 рр. Цивільне та господарське право.

Цивільний кодекс 1931 р. Гоміньданівське трудове законодавство. Закони про землю та про працю. Кримінальне уложення 1912 р. Кримінальний кодекс 1935 р. Формування та розвиток права КНР. Конституція 1954 р. Положення про трудове перевиховання 1954 р.

Правовий нігілізм періоду «великого стрибка» та «культурної революції». Конституція КНР 1982 р. та основні риси права сучасного Китаю. Розвиток цивільного права. Адміністративне право. Трудовий кодекс 1994 р. Природоохоронне законодавство. Зміни у кримінальному та кримінально-процесуальному праві.

Тема 16. Зародження і становлення політико-правових поглядів у давньому світі

Загальна характеристика релігійно-міфологічних уявлень про політику, державу і право в країнах Стародавнього Сходу в II-I тис. до н.е.

Політична і правова думка в Стародавній Індії. Політико-правові ідеї брахманізму і буддизму. Політична і правова теорія в трактаті Каутільї "Артхашастра" та "Законах Ману".

Політична і правова думка в Стародавньому Китаї. Вчення Конфуція про суспільство, державу і право. Принципи гуманності і ритуалу.

Політична і правова думка в Стародавньому Китаї. Вчення Конфуція про суспільство, державу і право. Принципи гуманності і ритуалу.

Загальна характеристика політико-правової ідеології в Стародавній Греції. Політичні і правові вчення раннього періоду (IX-VI ст. до н.е.). Творчість Гомера, Гесіода, Солона, Піфагора та Геракліта.

Період розквіту древньогрецької політико-правової думки (V-IV ст. до н.е.). Демокрит про державу і право.

Політичні і правові ідеї софістів. Праворозуміння старших (Протагор, Горгій, Гіппій, Антіфон) і молодших (Тразімах, Каллікл, Лікофрон, Алкідам) софістів.

Політичні і правові ідеї Сократа. Сократ про право і законність.

Вчення Платона про державу і право, його філософська основа. Проекти ідеальної держави у діалогах "Держава" і "Закони". Класифікація форм державного правління і причини їх заміни. Ставлення Платона до приватної власності.

Вчення Аристотеля про суспільство, політику, державу і право. Філософська основа його вчення. Обґрунтування Аристотелем рабства і суспільної нерівності. Вчення про виникнення держави. Критерії та класифікація Аристотелем форм держави. Причини державних переворотів і засоби їх подолання. Вчення про два види справедливості, про право природне і позитивне. Вплив Аристотеля на подальший розвиток політичної і правової ідеології.

Вчення Епікура про свободу, державу і право. Політична ідеологія стоїцизму (Зенон, Хризіпп).

Вчення Полібія про класифікацію форм держави та їх кругообіг. Загальна характеристика основних напрямків політичної і правової думки в Стародавньому Римі.

Вчення Цицерона про державу і право. Вплив на нього ідей древньогрецьких мислителів. Політичні і правові ідеї римських стоїків (Сенека, Епіктет, Марк Аврелій). Їх ставлення до свободи і рабства.

Політико-правові ідеї римських юристів (Гай, Папініан, Павло, Ульпіан, Модестін). Римські юристи про природу і систему права, про право і справедливість, про право публічне і приватне.

Державно-правові ідеї раннього християнства. Вчення про державу і право Аврелія Августина Блаженного, викладене в праці “Про град божий”. Єресі.

Тема 17. Розвиток політико-правових учень у середні віки

Загальна характеристика політико-правової думки західноєвропейського середньовікового суспільства.

Політико-правова теорія Томи Аквінського, його вчення про походження, сутність держави та елементів державної влади. Тома Аквінський про закон і його види.

Вираження інтересів середньовікового бюргерства в політико-правовому вченні Марсілія Падуанського. Влада духовна і світська, законодавча і виконавча. Народ як джерело державної влади.

Політико-правові ідеї середньовікових ересів у Західній Європі.

Політико-правова ідеологія ісламу. Політико-правові ідеї аль-Фарабі. Політико-правові вчення Ібн-Рушда. Політико-правові ідеї Ібн-Сіна. Політико-правові вчення Ібн-Халдуна.

Формування ідей та уявлень про право та владу у праслов'ян. Політико-правові ідеї в “Слові про закон і благодать” митрополита Іларіона. Політико-правові ідеї “Повчання” Володимира Мономаха. Політико-правові ідеї в Повісті минулих літ. Політико-правові ідеї в “Слові” та Молінні” Даниїла Заточника. Климент Смолятич про державу і право. Державно-правові погляди Кирила Туровського.

Тема 18. Політико-правові вчення епохи Відродження і Реформації

Загальна характеристика політичної ідеології епохи Відродження. Формування буржуазної політико-правової ідеології.

Вчення Н.Макіавеллі про політику, державу і право. Макіавеллі про походження, сутність і форми держави, про завдання і засоби політики. Політичний ідеал Макіавеллі. “Макіавеллізм”.

Вчення Жана Бодена про державу і право. Боден про суверенітет державної влади і форми держави.

Політичні і правові ідеї Реформації, основні напрямки. Політико-правові ідеї Мартіна Лютера, Томаса Мюнцера, Жана Кальвіна. Політико-правова ідеологія утопічного соціалізму. Ідеальний суспільний і державний лад в “Утопії” Томаса Мора і “Місті Сонця” Томасо Кампанелли. Політико-правова думка Нового та Новітнього часу

Тема 19. Становлення національних шкіл політико-правової думки

Політичні і правові вчення в Голландії в XVII ст. Політико-правове вчення Гуго Гроція. Теорія природного права. Гроцій про походження держави, про суверенітет державної влади і її носіїх. Принципи міжнародних відносин. Особливості природно-правового вчення Бенедікта Спінози про невідчужувані права громадян і межі дії державної влади.

Основні напрямки політичної і правової думки в період англійської революції XVII ст. Політико-правове вчення Томаса Гоббса. Особливості трактовки природного стану і договірного походження держави. “Левіафан”. Гоббс про співвідношення особи і держави. Політико-правове вчення Джона Локка. Локк про невід’ємні права людини. Ідея розподілу влад.

Основні напрямки політичної і правової ідеології у Франції. Політико-правові погляди Вольтера. Вчення Шарля Луї Монтеск’є про державу і право. Монтеск’є про «дух законів». Теорія розподілу влад Монтеск’є. Політичне і правове вчення Ж.Ж.Руссо. Теорія договірного походження держави.

Обґрунтування ідеї народного суверенітету. Політико-правові ідеї утопічного соціалізму (Жан Мельє, Мореллі, Габріель Боно де Маблі, Гракх Бабеф). Основні напрямки політико-правової думки в період Великої Французької революції.

Вчення про природне право в Німеччині (Самуїл Пуфендорф, Христіан Томазій, Христіан Вольф). Вчення Іммануїла Канта про державу і право. Зв'язок політичного і правового вчення з етикою, проект вічного миру. Особливості поглядів Канта на розподіл влад і на класифікацію форм держави. Політико-правова теорія І.Г.Фіхте. Проект держави в роботі “Замкнута торгова держава”.

Державні і правові вчення в Італії у XVIII ст. (Джамбаттіста Віко, Чезаре Беккарія). Державні і правові вчення в США в період боротьби за незалежність. Республікансько-демократична політико-правова думка (Бенджамін Франклін, Томас Пейн).

Політичні і правові погляди “федералістів” (Олександр Гамільтон, Джон Адамс, Джеймс Медісон). Політико-правові погляди Томаса Джефферсона і їх втілення в “Декларації незалежності” і “Білі про права». Державно-правові вчення в Росії. Концепція Філофея «Москва – третій Рим». Обґрунтування просвіченого абсолютизму в роботах Юрія Крижанича, Василя Татіщева і Івана Посошкова. Політичні і правові ідеї О.М.Радіщева.

Політико-правові погляди українських мислителів. Станіслав Оріховський про природне право та довіре походження держави. Політико-правові погляди Івана Вишенського. Теорія просвіченого абсолютизму в працях Феофана Прокоповича та Стефана Яворського. Політико-правові ідеї Григорія Сковороди. Принцип “сродності” як основа побудови майбутнього суспільства. Вчення Семена Десницького про природне право, походження, розвиток держави і права, про організацію державної влади. Особливість теорії природного права Якова Козельського.

Тема 20. Політичні і правові вчення у XX – поч. XXI ст.

Соціалістичні політико-правові вчення. Політико-правова ідеологія більшовизму.

Політико-правові погляди діячів українського національного відродження.

Політико-правові доктрини солідаризму (Еміль Дюркгейм, Леон Буржуа, Леон Дюгі) та інституціоналізму (Моріс Оріу).

Аналітична юриспруденція Герберта Харта. «Чиста теорія права» Ганса Кельзена. Психологічна теорія права Лева Петражицького.

Теорія «вільного» права Євгена Ерліха. Прагматична юриспруденція Роско Паунда. Соціологія права і політики Макса Вебера.

Реалістична юриспруденція (Карл Левеллін, Джером Френк). Теорія еліт (Вільфредо Паретто, Гаetano Моска). Природно-правові теорії. Відроджене природне право Рудольфа Штамmlера. Правове вчення Жака Марітена. Теорія справедливості Джона Роулса.

Питання, що виносяться на іспит:

1. Акти застосування правових норм (правозастосовчі акти): поняття, юридичні властивості, види.
2. Взаємозв'язок держави і об'єктивного юридичного права. Поняття, види правових актів.
3. Види правопорушень. Їх загальнотеоретична характеристика.
4. Витоки, сутність та форми демократії. Соціальна демократія: поняття, види.
5. Всесвітні міжнародно-правові гарантії прав людини. Їх поняття та види.
6. Громадянське суспільство (поняття, основні риси). Громадянське суспільство і держава соціальної демократії.
7. Держава як центр політичної системи суспільства. Форми взаємодії органів держави з громадськими об'єднаннями у політичній системі.

8. Державне правління: поняття, види. Стан та перспективи вдосконалення державного правління України.
9. Державний режим: поняття, види. Стан та перспективи вдосконалення державного режиму України.
10. Державний устрій: поняття, види. Державний устрій сучасної України.
11. Елементи правової норми: їх поняття та види.
12. Загальне поняття і сутність держави. Ознаки, які відрізняють її від організації влади у первісному (соціально-однорідному) суспільстві та від організацій у соціально-неоднорідному суспільстві.
13. Загальнолюдські (загальноцивілізаційні) принципи об'єктивного юридичного права.
14. Закон: поняття, основні властивості, види. Закони України.
15. Законність і правопорядок: поняття, основні ознаки, значення. Принципи законності в сучасних державах соціально-демократичної орієнтації.
16. Законодавча техніка: поняття та види. Законодавчий процес у парламенті України.
17. Застосування правових норм: поняття, основні риси, значення. Загальні вимоги правильного застосування правових норм.
18. Зв'язок і співвідношення політики і об'єктивного юридичного права.
19. Зв'язок, співвідношення економіки і об'єктивного юридичного права.
20. Звичаєвий (традиційний) тип правової системи: особливості та риси. Виникнення, розвиток і регіони поширення.
21. Змішаний тип правової системи. Північноєвропейське (скандинавське) та латиноамериканське право: їх особливості та риси.
22. Ідея правової держави як загальнолюдська цінність, її становлення і розвиток.
23. Імплементация міжнародно-правових принципів і норм щодо прав людини у державно-юридичну практику (поняття, механізм, стадії).
24. Інтерпретаційно-правові акти: поняття, види, юридичні властивості.
25. Конкретно-історичні принципи об'єктивного юридичного права сучасної держави України.
26. Методи теорії держави і права. Методологія цієї науки.
27. Механізм правового регулювання: поняття, елементи.
28. Мусульманське право: поняття, особливості, риси. Виникнення, розвиток і регіони поширення.
29. Нормативно-правовий акт як форма об'єктивного юридичного права. Переваги та юридичні властивості таких актів.
30. Нормативно-правовий договір як джерело об'єктивного юридичного права. Співвідношення нормативного договору з іншими видами договорів.
31. Об'єднання громадян у політичній системі суспільства. Поняття, ознаки об'єднання громадян та його види.
32. Орган держави: поняття, види. Державний службовець: поняття, види. Органи сучасної держави України.
33. Основні права дитини (поняття, специфіка, види). Міжнародні та національні юридичні гарантії їх забезпечення.
34. Основні риси і особливості судово-прецедентної правової системи. Виникнення, розвиток і регіони поширення.
35. Основні риси та особливості романо-германської (нормативно-актної) правової системи. Виникнення, розвиток і регіони поширення.

36. Основні стадії застосування правових норм. Засоби подолання прогалин у законодавстві при застосуванні правових норм.
37. Основні теорії походження держави: загальнотеоретична характеристика.
38. Перехідна держава соціально-демократичної орієнтації: поняття, різновиди. Функції держави соціально-демократичної орієнтації.
39. Підзаконні нормативно-правові акти правової системи України (поняття, види).
40. Плюралізм праворозуміння в юридичній науці (основні концепції походження права).
41. Політична система суспільства: поняття, її складові елементи. Принципи побудови та функціонування сучасних політичних систем соціально-демократичної орієнтації.
42. Політичні партії: поняття, види та їх функції. Політичні партії у політичній системі українського суспільства.
43. Поняття галузі права, поняття інституту права, їх види. Критерії (підстави) розподілу юридичних норм по галузях права. Право приватне і право публічне.
44. Поняття гарантій законності, їх види та значення. Поняття і види юридичних гарантій законності.
45. Поняття і склад методології юридичної науки.
46. Поняття і сутність природного права (права як загальносоціального явища) та права як юридичного явища. Різновиди природного права.
47. Поняття інкорпорації нормативно-правових актів, її види. Сучасна інкорпорація законодавства України, її основні напрями, форми та значення.
48. Поняття історичного типу держави. Основні причини зміни типів держави. Проблеми типології сучасних держав.
49. Поняття історичного типу права. Види типів права. Проблеми типології сучасних правових систем.
50. Поняття кодифікації нормативно-правових актів, її види. Сучасна кодифікація законодавства України, її основні напрями, форми та значення.
51. Поняття механізму держави та поняття апарату держави. Принципи організації та діяльності апарату сучасних держав соціально-демократичної орієнтації.
52. Поняття правового регулювання. Сфери та межі правового регулювання.
53. Поняття правової культури особи та її значення для формування правової держави в Україні. Поняття та засоби правового виховання особи.
54. Поняття реалізації правових норм, її форми та значення.
55. Поняття та види громадських організацій. Правове регулювання статусу та діяльності громадських організацій в Україні.
56. Поняття, структура, предмет юридичної науки. Функції юридичної науки.
57. Поняття, ознаки, класифікація основних прав сім'ї як природного та юридичного явища. Юридичні гарантії прав сім'ї: поняття, види.
58. Поняття, ознаки, сутність та класифікація основних прав людини як природного явища.
59. Поняття, сутність, характерні риси та ознаки правової держави.
60. Права нації та права народу (поняття, сутність, види). Міжнародні та національні гарантії їх забезпечення.
61. Право як юридичне (державно-вольове) явище: поняття, сутність. Різновиди юридичного права. Поняття об'єктивного юридичного права.
62. Правова (юридична норма): поняття, ознаки, види.
63. Правова свідомість: поняття, сутність, склад. Взаємодія правосвідомості і об'єктивного юридичного права.

64. Правова система: поняття, склад. Фактори її формування та розвитку. Різновиди сучасних правових систем світу.
65. Правовий (юридичний) статус особи: поняття, види, значення. Його особливості і тенденції у державах соціально-демократичної орієнтації.
66. Правовий прецедент як джерело об'єктивного юридичного права. Особливості формування прецедентного права в сучасній Україні.
67. Правові відносини: поняття, ознаки і види. Структура правових відносин.
68. Правомірна поведінка: поняття, значення, види. Стимулювання, заохочення правомірної поведінки, засоби її охорони та захисту.
69. Правопорушення: поняття, ознаки. Склад правопорушення.
70. Правотворчість: поняття, види, стадії. Принципи правотворчості сучасних держав соціально-демократичної орієнтації.
71. Предмет теорії держави і права. Місце цієї науки у системі правознавства, її практична значимість.
72. Предмет, метод і типи правового регулювання. Стадії правового регулювання.
73. Принципи встановлення та застосування юридичної відповідальності у державах соціально-демократичної орієнтації. Стадії юридичної відповідальності.
74. Принципи об'єктивного юридичного права: поняття і види.
75. Причини і умови виникнення первісних (архаїчних) держав і держав нового часу.
76. Причини правопорушень (поняття, види). Шляхи послаблення і усунення цих причин.
77. Регіональні (зокрема, європейські) міжнародно-правові гарантії прав людини. Їх поняття та види.
78. Релігійно-ідеологічна правова система: особливості та риси. Виникнення, розвиток і регіони поширення.
79. Система права: поняття, основні риси, елементи.
80. Систематизація нормативно-правових актів (поняття, необхідність, значення, способи).
81. Соціалістична правова система: особливості та риси. Виникнення, розвиток і регіони поширення.
82. Соціальна норма: загальне поняття, види. Ознаки, які відрізняють юридичні норми від інших соціальних норм у соціально неоднорідному суспільстві.
83. Співвідношення та взаємозв'язок юридичної науки з іншими гуманітарними науками.
84. Суб'єкти правовідносин: поняття, соціально-юридичні властивості, види.
85. Суб'єкти юридичного права: поняття, соціально-юридичні властивості, види.
86. Суб'єктивне юридичне право: поняття, структура, сутність. Співвідношення суб'єктивного юридичного права та об'єктивного юридичного права.
87. Тенденції розвитку основних прав людини у сучасний період.
88. Техніка правового регулювання. Її види та значення.
89. Типологічні принципи і особливості права соціально-демократичної орієнтації.
90. Тлумачення правових норм: поняття, види. Роль тлумачення при застосуванні та реалізації юридичних норм.
91. Тлумачення-з'ясування правових норм: поняття, призначення і види.
92. Тлумачення-роз'яснення правових норм: поняття, призначення і види.
93. Форма викладу юридичних норм у нормативно-правових актах. Співвідношення юридичної норми і статті нормативно-правового акта.
94. Форма держави: загальне поняття, елементи. Зв'язок форми держави з її історичним типом.

95. Форми об'єктивного юридичного права: поняття, види. Зв'язок і співвідношення форм об'єктивного юридичного права та його історичного типу.
96. Функції держави: загальне поняття, види, значення. Функції держави України на сучасному етапі розвитку.
97. Функції об'єктивного юридичного права: загальне поняття, види.
98. Чинність нормативно-правових актів державних органів України у просторі та щодо кола осіб.
99. Чинність нормативно-правових актів органів Української держави у часі (набрання, “напрямок”, призупинення та втрата чинності).
- 100.Юридична відповідальність: поняття, основні риси, функції, види.
- 101.Юридична правоздатність. Юридична дієздатність. Їх поняття, сутність та значення.
- 102.Юридичний обов'язок суб'єкта (поняття, сутність, види). Взаємозв'язок юридичних прав і обов'язків.
- 103.Юридичні гарантії прав людини (поняття, види). Міжнародні та національні гарантії прав людини.
- 104.Юридичні факти: поняття, види. Значення юридичних фактів у юридичній практиці.
- 105.“Руська Правда” як пам'ятка права.
- 106.Адміністративно-політичний устрій західноукраїнських земель в складі Австрійської імперії (кінець XVIII – середина XIX ст.).
- 107.Адміністративно-політичний устрій Слобідської України (друга половина XVIII – XIX ст.).
- 108.Адміністративно-територіальний устрій радянської України та його зміни.
- 109.Виникнення державності у східних слов'ян. Становлення руського права.
- 110.Виникнення українського козацтва. Соціальні джерела його формування.
- 111.Відносини між УСРР та РСФРР до проголошення утворення СРСР.
- 112.Військове будівництво та правоохоронні органи ЗУНР.
- 113.Військово-політичний устрій Запорозької Січі.
- 114.Врегулювання цивільно-правових відносин в Києво-руській державі за “Руською Правдою”.
- 115.Державний лад Київської Русі-України.
- 116.Джерела права Козацько-гетьманської держави. Місце звичаєвого права та законодавчих актів автономної (гетьманської) влади у правовій системі Гетьманщини.
- 117.Джерела права на українських землях часу Великого князівства Литовського. Законодавча діяльність станovo-представницьких органів влади.
- 118.Джерела та основні риси права на західноукраїнських землях періоду австро-угорського панування.
- 119.Джерела та розвиток права в російській Україні у пореформений період (друга половина XIX століття).
- 120.Жовтневий переворот більшовиків та його вплив на Україну. Поширення радянської державності.
- 121.Загальнодержавні органи влади і місцеві органи управління на західноукраїнських землях часу Австро-Угорської монархії.
- 122.Законодавча діяльність УНР доби Української Центральної Ради (конституційне, соціально-економічне та культурно-освітнє законодавство).
- 123.Звичаєве (“козацьке”) право. Особливості правового регулювання в Запорозькій Січі.
- 124.Земська реформа 1864 та контр реформа 1890 рр.

125.Зміни у системі права у період Української Національної революції середини XVII століття.

126.Кодифікація права в російській Україні на початку XIX століття.

127.Кодифікація права в Україні-Гетьманщині: причини та наслідки. “Права, за якими судиться малоросійський народ”.

128.Кодифікація права у Литовсько-руській державі. Статути Великого князівства Литовського.

129.Конституційне законодавство та законодавча діяльність ЗУНР.

130.Конституційне законодавство УНР доби УЦР. Конституція УНР, її структура та основні положення.

131.Конституційно-правове оформлення тоталітаризації державного ладу України. (Конституційні акти СРСР-УРСР 1936-1937 рр.).

132.Кримінальне право в Києво-руській державі за “Руською Правдою”.

133.Ліквідація російським царизмом автономного устрою України.

134.Міська реформа 1870 та контр реформа 1892 рр.

135.Організація державної влади і законодавство “Української держави” гетьмана Павла Скоропадського.

136.Організація державної влади і законодавча діяльність Української Центральної Ради.

137.Організація державної влади, територіальний устрій та законодавство в Україні періоду Директорії УНР.

138.Організація органів самоврядування на західноукраїнських землях часу австрійського панування.

139.Основні етапи формування (юридичного оформлення) української національної державності в ході Національної революції середини XVII століття.

140.Основні напрями Другої комплексної кодифікації законодавства УРСР (1957 – 1985 рр.).

141.Основні риси кримінального права в Україні-Гетьманщині.

142.Основні риси кримінального права у Великому князівстві Литовському за Литовськими Статутами.

143.Основні риси цивільного права у Великому князівстві Литовському.

144.Основні риси цивільного права у Козацько-гетьманській державі.

145.Особливості входження та *радянизація* українського Закарпаття (1944-1945 рр.).

146.Особливості литовського проникнення в Україну. Природа Литовсько-Руської держави.

147.Особливості правового регулювання в українському середньовічному місті. Виникнення, сутність та основні принципи застосування Магдебурзького права в Україні.

148.Особливості суспільно-політичного ладу та правової системи Галицько-Волинської держави.

149.ОУН-УПА в боротьбі за Українську державу (проголошення Української держави у Львові 30 червня 1941 року, структура та державне будівництво УПА-УГВР).

150.Перебудова держапарату та зміни в окремих галузях права СРСР-УРСР у період німецько-радянської війни.

151.Перші радянські конституції України 1919-1929 рр., їх структура та основні положення.

152.Повноваження органів влади і управління радянської України після утворення СРСР.

153.Поширення на Україну радянської (більшовицької) державності і права. Режим “воєнного комунізму” – модель будівництва соціалізму у Другий радянський період.

154.Правові основи входження Західної України та Північної Буковини до складу СРСР-УРСР.

155.Правові умови входження України під протекторат Московської держави (“*Березневі статті*”).

156.Правові форми організації сільського самоврядування в Україні XIV – початку XVI століття.

157.Примусове включення західних українських земель до складу Польщі, Румунії, Чехословаччини та юридичне оформлення їх окупації.

158.Проголошення ЗУНР, її центральні та місцеві органи влади і управління.

159.Розпад СРСР і відродження незалежної суверенної Української держави.

160.Розчленування території України та характеристика окупаційного режиму (1941-1944 рр.).

161.Російські адміністративно-політичні інституції в Україні (середина XVII – XVIII ст.).

162.Селянська реформа 1861 року та особливості її проведення в Україні.

163.Система органів самодержавного управління російською Україною XIX ст.

164.Система формування представницьких органів влади (виборча система) за Конституцією УСРР 1919 року.

165.Соціально-політичне становище Закарпатської України в складі Чехословацької республіки.

166.Соціально-політичне становище Західної України у складі Польської держави у міжвоєнний період.

167.Соціально-політичне становище Північної Буковини у складі Румунії.

168.Спроба побудови української держави – Карпатської України у 1938-1939 рр. та її історичне значення.

169.Становлення і розвиток в Україні радянської системи судустрою та прокуратури.

170.Становлення і розвиток земельного права УСРР-УРСР.

171.Становлення і розвиток кримінального права УСРР-УРСР.

172.Становлення і розвиток цивільного права УСРР-УРСР.

173.Становлення основ права радянської України. Перша комплексна кодифікація законодавства УРСР.

174.Становлення руського права. Джерела права Київської Русі-України.

175.Створення реєстрового козацтва, його державно-правовий статус у Речі Посполитій.

176.Судова реформа 1864 року в Україні, особливості її проведення.

177.Судова система у російській Україні першої половини XIX ст.

178.Судово-прокурорські органи на західноукраїнських землях часу австрійського панування.

179.Судово-прокурорські органи на українських землях часу австрійського панування.

180.Судоустрій та судочинство (основні риси процесуального права) у Козацько-гетьманській державі.

181.Судоустрій та судочинство (основні риси судового процесу) на українських землях в часи Великого князівства Литовського.

182.Судоустрій та судочинство (основні риси судового процесу) у Києво-руській державі.

183.Суспільний лад Великого князівства Литовського. Правове становище основних соціальних груп населення.

184.Суспільний лад Київської держави. Правове становище окремих груп залежного населення.

185.Суспільний лад Козацько-гетьманської держави другої половини XVII – XVIII ст.

186.Суспільний лад російської України.

187.Суспільно-політичний лад і право рабовласницьких міст-полісів Північного Причорномор'я.

188. Традиції державності (особливості політичного розвитку) князівств Київської Русі у період феодальної роздробленості.
189. Формування і розвиток політичного устрою Козацько-гетьманської держави.
190. Формування робітничого класу в Україні у другій половині XIX століття. Фабричне законодавство.
191. Хмельниччина як Національна революція. Зміни у соціально-економічних (суспільних) відносинах в Україні часу Хмельниччини.
192. “Делеговане законодавство” у міжвоєнній Англії та його оцінка.
193. “Золота булла” 1456 р. та її роль в децентралізації державного управління Священної Германської імперії.
194. “Зразковий парламент” в Англії. Поділ парламенту на палату лордів та палату общин 1352 р. Принципи формування палат.
195. “Оксамитові революції” рубежа 80-90-х рр. XX ст. Еволюція держави і права країн Східної Європи (на прикладі Угорщини).
196. “Славна революція” 1688-1689 рр. Білль про права 1689 р.
197. “Чорні кодекси” та Реконструкція Півдня – завдання та їх виконання.
198. Habeas Corpus Act 1679 р. та його роль в справі розвитку англійського права.
199. Акт про престолонаслідування 1701 р. в Англії і його значення.
200. Бранденбурго-Прусське королівство. Поліцейська держава.
201. Веймарська конституція Німеччини (1919 р.) – найпередовіша буржуазно-демократична конституція міжвоєнного (1918-1939) періоду.
202. Велика негритянська революція 1950-60-х рр. у США та її наслідки.
203. Велика хартія вільностей 1215 р. та її роль в розвитку Англії.
204. Великий березневий ордонанс 1367 р. у Франції.
205. Великий ордонанс 1791 р. та процедура утворення нових штатів у США. Територіальне розширення США.
206. Вестмінстерський акт 1931 р. і реформування британської колоніальної імперії у Британську Співдружність.
207. Виборча система в Англії на поч. XIX ст. – архаїчність та нелогічність. Вимоги її реформування.
208. Виборчі реформи XIX ст. в Англії та їх значення для утвердження принципів демократії та конституціоналізму.
209. Відмінність “радянської” форми держави від буржуазно-демократичних моделей.
210. Відносини васалітету-сюзеренітету та їх юридичне оформлення.
211. Встановлення яacobінської диктатури.
212. Галичина в складі Австрії та Австро-Угорщини – засади державного управління.
213. Декларація незалежності США 1776 р.
214. Держава Саргона I та Саргонідів в Межиріччі. Патесіат як форма державної організації.
215. Державна церква в ранньофеодальній Німеччині. Конфлікт імператорської та папської влади. Доктрина двох мечів.
216. Державне управління Римської імперії в період доміанату.
217. Державний апарат Вавилону за правління Хаммурабі (1792-1750 рр. до н.е.).
218. Державний апарат Стародавнього Єгипту.
219. Державний апарат фашистської Італії.
220. Державно-управлінські структури аристократичної республіки в Спарті.
221. Державно-управлінські структури Риму періоду принципату.

- 222.Державно-управлінські структури Франкського королівства. Коло повноважень майордома, референдарія, палацового графа, маршала.
- 223.Дискусія про азіатський спосіб виробництва. Основні відмінності азіатського способу виробництва і класичного рабовласницького ладу (аспекти держави і права).
- 224.Друга імперія у Франції. Внутрішня та зовнішня політика бонапартистського режиму.
- 225.Другий цикл поправок до Конституції США (XIII-XV).
- 226.Еволюція буржуазного конституційного та виборчого права (XVIII-XX ст.) – причини і наслідки.
- 227.Еволюція буржуазного кримінального права та пенітенціарної системи (XVIII-XX ст.) – причини і наслідки.
- 228.Еволюція двопартійної системи у міжвоєнній Великобританії.
- 229.Закони Драконта (623 р. до н. е.). В чому полягало їх прогресивне значення?
- 230.Закони Ману як пам'ятка правової думки Стародавньої Індії.
- 231.Закони Хаммурапі. Таліон і його відмінність від кровної помсти.
- 232.Значення Трирічного Акту 1694 р. для утвердження принципів парламентської монархії в Англії.
- 233.Зовнішня і внутрішня політика президента де Голля. Теорія “третього шляху” Франції.
- 234.Інститут права власності в Салічній правді.
- 235.Історична практика “розділеного правління” у післявоєнних США.
- 236.Історична приреченість фашизму та націонал-соціалізму.
- 237.Історичний досвід Паризької комуни – сучасне переосмислення.
- 238.Карально-репресивні органи нацистської Німеччини. Расові закони.
- 239.Князівський абсолютизм в Німеччині.
- 240.Коло повноважень народних зборів в Стародавній Греції (афінської агори та спартанської апелли).
- 241.Конституція 1781 р. в США та причини її заміни Конституцією 1787 р.
- 242.Конституція 1795 р. Режим Директорії у Франції.
- 243.Конституція Німецької імперії 1871 р. – характеристика основних інститутів та їх оцінка.
- 244.Країни “народної демократії” (40-ві - кін. 80-х рр. XX ст.) Східної Європи. Відмінність їх режимів від радянського “зразка”.
- 245.Кримінальні злочини і їх покарання за Салічною правдою. Система композицій.
- 246.Людовик XIV і його правління.
- 247.Магдебурзьке право.
- 248.Народний фронт (1936-1939 рр.) у Франції – причини успіхів і невдач.
- 249.Об'єктивні передумови посилення королівської влади та встановлення режимів абсолютної монархії в країнах Європи (XV-XVIII ст.).
- 250.Органи державного управління якобінської диктатури.
- 251.Організація державного управління Франції періоду Консульства (1799-1804 рр.) та Імперії (1804-1814 рр.).
- 252.Організація самоуправління Паризької комуни. Претензії Комуни на роль керівного центру Франції.
- 253.Організація системи державного управління Третьої Республіки у Франції (1875-1940 рр.).
- 254.Основні відмінності буржуазного права від правових систем попередніх суспільних формацій.
- 255.Основні ідеї Декларації прав людини і громадянина 1789 р.
- 256.Основні ідеї Конституції США 1787 р.
- 257.Основні ідеї Конституції Франції 1791 р.

258. Особливості правової системи Стародавнього Єгипту. Злочин і покарання. Судочинство.
259. Оцінка ролі і місця абсолютистських режимів (режимів абсолютної монархії) як певної стадії розвитку держави і права країн Європи.
260. Партії торі і вігів після 1660 р.: соціальний склад, політичні ідеали, завдання і цілі.
261. Переваги і недоліки кастової організації суспільства і держави в Індії.
262. Передумови англійської буржуазної революції.
263. Перший цикл поправок (1-10) до Конституції США (1789 р.).
264. Підстави винесення смертного вироку Карлу I.
265. Підстави виникнення і становлення органів станового представництва в країнах Європи (парламент, генеральні штати, кортеси, сейм, снем, Земський собор тощо).
266. Підсумки громадянської війни в США. XIII поправка до Конституції.
267. Поліс як форма державного устрою.
268. Політика “воєнного комунізму” в Росії (1918-1921 рр.).
269. Політика “нового курсу” президента Рузвельта і створення основ соціальної держави.
270. Політика “трьох червоних знамен” та “культурної революції” в КНР.
271. Політика лейбористської націоналізації промисловості в Англії (40-50-ті рр. XX ст.), її наслідки. Діяльність кабінетів М. Тетчер та Дж. Мейджора.
272. Політичний устрій Англії на поч. XX ст.
273. Поява відповідального уряду в Англії.
274. Право Англії періоду абсолютизму.
275. Право Німеччини періоду абсолютизму.
276. Право Франції періоду абсолютизму.
277. Правове становище брахманів, кшатріїв, вайшья, шудра та т. зв. недоторканих.
278. Принцип розподілу і взаємного контролю властей в Конституції США 1787р.
279. Принцип розподілу повноважень федерального центру та окремих суб’єктів (штатів) у Конституції США 1787 р.
280. Принципи організації та управління Британською колоніальною імперією (XIX – поч. XX ст.).
281. Принципи формування державно-управлінських структур Стародавнього Риму. Посади магістратів та коло їх повноважень.
282. Причини військового конфлікту Півночі і Півдня та громадянської війни 1861-1865 рр. в США.
283. Причини занепаду та загибелі Римської імперії.
284. Причини і ознаки незавершеного характеру абсолютизму в Англії.
285. Причини краху диктатури якобінців у Франції.
286. Причини незавершеного характеру англійської буржуазної революції. Її головні підсумки.
287. Причини падіння Четвертої Республіки у Франції (1958 р.) та встановлення режиму П’ятої республіки.
288. Причини переходу від Республіки до монархії в Стародавньому Римі.
289. Причини феодальної роздробленості.
290. Проблема німецького об’єднання на поч. XIX ст., її адепти та антагоністи.
291. Провідні сили Великої Французької революції (фейяни, жирондисти, якобінці): політична платформа та тактика боротьби.
292. Просвічений абсолютизм в Австрії.
293. Протекторат Кромвеля 1653- 1659 р.
294. Пруські конституції 1848 та 1850 р. Трикласний виборчий закон 1849 р.
295. Революція 1848 р. у Франції. Друга Республіка.

- 296.Республіка в Англії в 1649-1653 рр.
- 297.Реставрація монархії Бурбонів у Франції. Хартія 1814 р.
- 298.Реставрація монархії в Англії. Оцінка умов Бредської декларації 1660 р.
- 299.Реформа Карла Мартелла: поставлені завдання, їх вирішення, ближчі і дальші наслідки.
- 300.Реформи Ефіальта та Перікла та їх роль в утвердженні принципів демократії.
- 301.Реформи Клісфена. Остракізм.
- 302.Реформи Лікурга в Спарті.
- 303.Реформи Рішельє у Франції.
- 304.Реформи Солона. Сісахія. Тімократія.
- 305.Розвиток німецького права в період станово-представницької монархії.
- 306.Розвиток права Франції в період станово-представницької монархії.
- 307.Розстановка сил в таборі англійської революції (пресвітеріани, індепенденти, левелери). Їх політична платформа.
- 308.Роль і місце Сенату в житті Риму (Республіка, принципат, домінат).
- 309.Роль хрестових походів в житті Європи.
- 310.Смерть Мао Дзедунга та прихід до влади “прагматиків”. Реформи 70-90-х рр. XX ст. в Китаї.
- 311.Соціальна політика якобінської диктатури.
- 312.Соціальна структура римського суспільства і її роль в функціонуванні державних установ (армія, органи управління).
- 313.Соціальні та управлінські структури та т. зв. “гомерівського суспільства”.
- 314.Спільне і відмінне у правових системах станово-кастових суспільств.
- 315.Спроби зміцнення королівської влади в ранньофеодальних державах Європи – спільне і відмінне.
- 316.Становлення єдиного загально-німецького права (кін. XIX – поч. XX ст.).
- 317.Становлення міського самоуправління. Гільдії і цехи.
- 318.Суд в ранньофеодальній Англії. Лорди-оберігачі миру. Становлення системи прецедентного права.
- 319.Суд і процес в державі франків. Ордалії. Кулачне право.
- 320.Суд і судочинство в Афінах (класичний період).
- 321.Судова та військова реформи Генріха II в Англії.
- 322.Суть австро-угорського компромісу 1867 р. Органи управління дуалістичної монархії.
- 323.Суть фашистської політичної доктрини. Націонал-соціалізм.
- 324.Сфера застосування смертної кари в правових системах Стародавнього Сходу.
- 325.Уотергейтська справа 1972-74 рр. та відставка президента Р. Ніксона.
- 326.Управлінські структури афінської рабовласницької демократії.
- 327.Успіхи англійського парламенту в XIII-XIV ст. (питання оподаткування, змін у законодавстві, імпічменту вищих державних урядовців) та їх пояснення.
- 328.Утворення Північно-німецького союзу (1867 р.). Роль Пруссії.
- 329.Формування основ двопартійної системи в Англії. Утворення лейбористської партії.
- 330.Фронда у Франції.
- 331.Четверта Республіка у Франції. Конституція 1946 р. та її оцінка.
- 332.Шведська модель соціалізму як форма соціальної держави.
- 333.Вчення про державу і право в Німеччині кінця XVIII – початку XIX ст.
- 334.Вчення про державу і право доби розквіту давньогрецької філософії та політичної думки (V-IVст. до н.е.)
- 335.Вчення про державу і право періоду кризи феодалізму (XV-XVI ст.).

- 336.Вчення Фоми Аквінського про державу, право і закон.
- 337.Давньогрецька теорія міста-держави (полісної демократії) (V-IVст. до н.е.).
- 338.Державно – правова думка в США періоду боротьби за незалежність XVIII ст.
- 339.Державно – правова думка в Україні (кінець XVII – XVIII ст.).
- 340.Державно – правова думка в Україні за козацько – гетьманської доби (XVI - XVIII ст.).
- 341.Державно – правова думка в Україні у XIX – першій половині XX ст.
- 342.Державно – правова концепція Марсілія Падуанського.
- 343.Державно – правові вчення Стародавнього Риму.
- 344.Державно – правові теорії юридичного позитивізму Західної Європи другої половини XIX – XX ст.
- 345.Державно-правові погляди Жан – Жака Руссо.
- 346.Загальна характеристика античних уявлень про державу і право.
- 347.Загальна характеристика вчень про державу і право доби західноєвропейського Просвітництва.
- 348.Загальна характеристика державно – правових вчень доби Відродження та Реформації.
- 349.Загальна характеристика та особливості розвитку державно-правової думки доби Середньовіччя.
- 350.Концепції держави і права доби пізнього еллінізму.
- 351.Погляди про державу і право французьких матеріалістів – енциклопедистів Дені Дідро, Поля – Анрі Гольбаха, Клода – Адріана Гельвеція.
- 352.Політико – правова концепція Вольтера.
- 353.Політичні та правові вчення в Голландії та Англії доби ранніх буржуазних революцій (XVII ст.).
- 354.Ранньохристиянські уявлення про державу і право.
- 355.Соціологічні державно-правові концепції Західної Європи другої половини XIX – XX ст.
- 356.Становлення і розвиток української державно – правової ідеології (XI - XV ст.).
- 357.Теорія поділу влад Шарля - Луї Монтеск'є.
- 358.Утопічні соціалістичні ідеї XVI - XVIII ст.
- 359.Характеристика державно – правових вчень представників буржуазного лібералізму у Франції та Англії.
- 360.Характеристика політико – правових поглядів у період становлення давньогрецької державності.

• Адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право

Тема 1. Адміністративно-правові норми та їх реалізація

Поняття і структура адміністративно-правових норм. Критерії класифікації адміністративно-правових норм. Реалізація адміністративно-правових норм. Характеристика матеріальних та процесуальних норм. Види адміністративно – правових норм за юридичними властивостями. Дія адміністративно – правових норм у часі і просторі. Форми реалізації адміністративно-правових норм та їх характеристика. Застосування як особлива форма реалізації.

Тема 2. Суб'єкти адміністративного права

Поняття суб'єкта адміністративного права і його правовий статус. Види суб'єктів адміністративного права. Поняття і правовий статус органа виконавчої влади. Принципи побудови системи органів виконавчої влади. Види органів виконавчої влади. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Кабінет Міністрів України. Центральні органи виконавчої влади України. Місцеві державні адміністрації. Адміністративно-правовий статус громадян як суб'єктів адміністративного права. Права і свободи громадян України у сфері державного управління. Адміністративно-правові гарантії прав і свобод громадян України. Адміністративно-правовий статус іноземних громадян; осіб без громадянства.

Тема 3. Функції, повноваження та компетенція органів виконавчої влади

Діяльність органів виконавчої влади є об'єктом впливу адміністративно – правових норм. Основними елементами змісту управлінської діяльності є цілі та завдання, функції, методи. Форма це спосіб зовнішнього виразу змісту діяльності органів виконавчої влади. Функції – відносно самостійні та якісно однорідні складові діяльності цих органів. Адміністративно – правовою формою прав і обов'язків виступає компетенція органів виконавчої влади.

Тема 4. Адміністративний примус та адміністративна відповідальність

Адміністративний примус як спеціальні заходи впливу з метою усунення поведінки, що має відхилення від вимог правових норм та заходи адміністративного примусу. Види та характеристика адміністративно – запобіжних заходів та заходів адміністративного припинення. Поняття адміністративної відповідальності. Підстави адміністративної відповідальності. Склад та ознаки адміністративного проступку. Поняття і види адміністративних стягнень. Проведення по справах про адміністративну відповідальність

Тема 5. Правове регулювання в адміністративно-політичній сфері

Державне управління в адміністративно – політичній сфері характеризується високим рівнем централізації. Для управлінських зв'язків характерними є відносини загального, безпосереднього, прямого і оперативного підпорядкування. Організацію управління забезпечують закони, акти Президента України і Кабінет Міністрів України, а також нормативно – правові приписи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Управління в даній сфері забезпечується міністерствами та державними комітетами (службами). Так до них входять Міністерство оборони, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство юстиції, Міністерство закордонних справ, Міністерство з питань надзвичайних ситуацій, Митна служба тощо.

Тема 6. Структура адміністративного процесу

Поняття, основні ознаки адміністративних проваджень та їх види. Загальна характеристика стадійності адміністративного процесу. Адміністративна процедура. Співвідношення між провадженням та стадією. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного процесу. Суб'єкти владних повноважень в адміністративному процесі. Види суб'єктів адміністративного процесу.

Тема 7. Неюрисдикційні провадження та їх характеристика

Провадження по підготовці та прийнятті нормативно-правових актів. Загальна характеристика нормотворчих проваджень. Види нормативно-правових актів, які приймаються суб'єктами владних повноважень. Стадії провадження по підготовці та прийняттю нормативно-правових актів. Провадження по підготовці та прийнятті нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України. Суб'єкти провадження по підготовці та прийнятті нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України. Стадії провадження по підготовці та прийнятті нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України. Матеріали які супроводжують проекти постанов, які подаються на розгляд Кабінету Міністрів України. Провадження за зверненнями громадян. Види звернень громадян та вимог до них. Стадії та строки розгляду звернень громадян. Права і обов'язки суб'єктів проваджень по зверненням громадян.

Тема 8. Дозвільно-реєстраційні провадження

Загальна характеристика дозвільно-реєстраційних проваджень. Поняття та види дозвільно-реєстраційних проваджень. Легалізація об'єднань громадян. Реєстрація адвокатських об'єднань. Надання права на зайняття нотаріальною діяльністю. Ліцензійні провадження і їх законодавча основа. Поняття та види ліцензійних проваджень. Суб'єкти, стадії та строки ліцензійних проваджень. Видача ліцензії, видача дублікату ліцензії та переоформлення ліцензії.

Тема 9. Юрисдикційні провадження в адміністративному процесі

Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів публічної влади в Україні. Адміністративна юрисдикція: поняття та законодавче визначення. Ознаки адміністративної юрисдикції. Публічно-правовий спір як предмет адміністративної юрисдикції. Провадження по справах про адміністративні правопорушення: загальна характеристика. Суб'єкти адміністративної юрисдикції в Україні, які мають право розглядати та вирішувати справи про адміністративні правопорушення. Стадії та строки вирішення справ про адміністративні правопорушення. Права і обов'язки учасників провадження по справах про адміністративні правопорушення. Провадження по застосуванню заходів адміністративного припинення. Мета та завдання заходів адміністративного припинення. Процесуальне забезпечення адміністративного затримання. Процесуальне оформлення та вимоги до заходів адміністративного затримання. Загальна характеристика дисциплінарних проваджень в органах виконавчої влади. Стадії та особливості дисциплінарних проваджень.

Тема 10. Адміністративна юстиція в Україні

Інститут адміністративної юстиції в Україні: поняття, ознаки та зміст. Поняття та ознаки адміністративної юстиції. Елементи адміністративної юстиції в Україні. Становлення адміністративної юстиції як правозахисного інституту. Етапи становлення адміністративної юстиції в Україні. Зарубіжний досвід адміністративної юстиції. Правове регулювання адміністративного судочинства в Україні. Завдання та предмет адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства. Правове регулювання адміністративного судочинства в Україні. Компетенція адміністративних судів в Україні.

Тема 11. Правові засади фінансового контролю в Україні. Повноваження в сфері фінансового контролю органів загальної компетенції. Правовий статус Рахункової палати

Поняття фінансового контролю і його роль в державі. Законодавство України, що регулює діяльність контрольних органів та здійснення фінансового контролю. Органи, які здійснюють фінансовий контроль.

Повсякденний внутрігосподарський фінансовий контроль. Відомчий фінансовий контроль. Позавідомчий фінансовий контроль. Недержавний фінансовий контроль. Види фінансового контролю: попередній, оперативний та наступний фінансовий контроль. Методи фінансового контролю.

Юридичне значення акту ревізії. Повноваження в сфері фінансового контролю Верховної Ради України. Повноваження комітетів Верховної Ради України. Тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України. Слідчі комісії Верховної Ради України. Повноваження Президента України в сфері фінансового контролю. Повноваження Кабінету Міністрів України в сфері фінансового контролю. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері фінансового контролю. Повноваження місцевих державних адміністрацій в сфері фінансового контролю. Місце Рахункової палати в системі державних органів. Порядок призначення посадових осіб Рахункової палати. Функції Рахункової палати. Повноваження Рахункової палати. Особливості діяльності Рахункової палати.

Тема 12. Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України та Державної казначейської служби України. Повноваження Державної фінансової інспекції та Державної податкової служби. Недержавний фінансовий контроль: правові засади аудиторської діяльності

Правовий статус Міністерства фінансів України: завдання, функції, повноваження. Контрольні повноваження Міністерства фінансів України.

Державна казначейська служба України: завдання, функції, повноваження. Завдання Державної податкової служби України. Функції Державної податкової служби України. Повноваження Державної податкової служби України. Завдання і функції Державної фінансової інспекції. Повноваження Державної фінансової інспекції України. Поняття та значення аудиторської діяльності. Підстави для здійснення аудиторських перевірок. Аудиторські фірми та аудитори. Аудиторська палата та її функції. Обов'язковий аудит відповідно до Закону. Права аудиторів при здійсненні аудиторських перевірок. Стандарти аудиту.

Тема 13. Відповідальність в бюджетній сфері

Поняття та склад бюджетного правопорушення. Класифікація бюджетних правопорушень. Види відповідальності за бюджетні правопорушення. Особливості застосування відповідальності за бюджетні правопорушення. Санкції за бюджетні правопорушення, передбачені Бюджетним кодексом України: види, порядок застосування та порядок оскарження рішень про застосування санкцій за бюджетні правопорушення.

Відповідальність органів місцевого самоврядування за порушення бюджетного планування. Відповідальність органів Державної казначейської служби України.

Тема 14. Податкове право і податкові правовідносини. Податок як економіко-правова категорія. Податкове законодавство України

Податок, як економіко-правова категорія. Становлення та розвиток оподаткування.

Поняття оподаткування, його значення. Сутність оподаткування. Принципи оподаткування. Поняття податку в широкому та вузькому розумінні. Специфічні юридичні ознаки податку. Поняття "податок", "збір", "мити". Відмінність податку від інших загальнообов'язкових внесків до

бюджетів та державних цільових фондів. Поняття функцій податку. Класифікація податків за формою оподаткування, за критерієм платника податків, за характером використання, за строком стягнення, за економічним змістом, за спрямованістю, за порядком введення та територією справляння, за джерелами сплати податку.

Структура (елементи) податку, її правове регулювання.

Значення елементів податку їх види. Основні та додаткові елементи податку. Поняття суб'єкта оподаткування, платника податків, їх види. Поняття представництва у податковому праві та його види. Поняття предмета, об'єкта оподаткування, джерела сплати податку. Види об'єктів оподаткування. Податкова база. Поняття масштабу податку, одиниці оподаткування, податкової бази. Методи обчислення та способи визначення податкової бази. Поняття ставки податку та її види. Класифікація ставок податку за ступенем податкового тиску на платника, за методом встановлення, за змістом, за формою стимулювання платника. Поняття методу оподаткування та його види. Поняття податкових пільг та їх значення. Види податкових пільг: вилучення, знижки, податковий кредит. Форми податкових пільг. Поняття обчислення податку. Способи обчислення податку. Поняття сплати податку та порядку сплати податку. Способи сплати податків. Поняття податкового періоду та його види. Поняття строку сплати податку. Порядок надання органами державної податкової служби України відстрочок і розстрочок сплати податків.

Податкове право та податкове законодавство.

Предмет та метод правового регулювання. Співвідношення податкового права з іншими галузями права. Принципи податкового права. Поняття системи податкового права та системи податкового законодавства. Поняття податкового закону та його види. Поняття джерел податкового права. Класифікація джерел податкового права за владно-територіальним принципом, за характером правових норм, за особливостями правового регулювання. Поняття Податкового кодексу його структура. Поняття подвійного оподаткування та його види. Методи усунення подвійного оподаткування. Характеристика методів усунення подвійного оподаткування в Україні. Поняття та види податкових міжнародно-правових договорів. Поняття міжнародного податкового права та його цілі. Поняття міжнародних договорів з питань оподаткування та їх види.

Тема 15. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Поняття відповідальності, її види та підстави застосування. Поняття податкового правопорушення. Ознаки податкових правопорушень: суспільна небезпека; протиправність; винність; караність. Склад податкових правопорушень: об'єкт; об'єктивна сторона; суб'єкт; суб'єктивна сторона. Класифікація податкових правопорушень залежно від: характеру санкцій та галузей права, що регулюють податкові правовідносини; ступеня суспільної небезпеки; суб'єкта відповідальності; об'єкта правопорушення. Поняття фінансово-правової відповідальності у податковому праві її особливості. Види фінансової відповідальності за порушення норм податкового законодавства. Порядок застосування фінансової відповідальності органами ДПС. Поняття адміністративної відповідальності за податкові правопорушення та її правове регулювання. Види проступків та адміністративних стягнень у сфері оподаткування. Повноваження та порядок органів ДПС щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. Поняття кримінальної відповідальності у сфері оподаткування. Види податкових злочинів. Компетенція слідчих податкової міліції щодо проведення досудового слідства.

Тема 16. Інформаційні правовідносини

Поняття, характерні риси інформаційних правовідносин. Основні принципи інформаційних правовідносин за чинним законодавством. Структура інформаційних правовідносин. Суб'єкти, об'єкти і зміст інформаційних правовідносин. Документ в інформаційних відносинах.

Тема 17. Інформація як правова категорія і об'єкт інформаційних правовідносин

Інформація як наукова категорія. Інформація як правова категорія, її ознаки. Визначення інформації за чинним законодавством. Інформація - об'єкт інформаційних відносин. Види інформації за чинним законодавством України.

Тема 18. Види інформації за чинним законодавством

Види інформації за змістом, за режимом доступу. Правовий механізм доступу до відкритої інформації. Особливості правового регулювання окремих видів інформації (статистичної, публічної, масової, науково-технічної). Інформація про фізичну особу (персональні дані). Види інформаційних ресурсів за чинним законодавством.

Тема 19. Право на інформацію як основний інститут інформаційного права

Поняття і зміст права на інформацію. Види інформаційних прав та свобод фізичної особи. Суб'єкти права та інформацію. Конституційно-правовий механізм права на інформацію. Гарантії права на інформацію. Конституційно-правові обмеження права на доступ до інформації. Правові форми захисту права на інформацію. Спростування інформації.

Тема 20. Юридична відповідальність за порушення інформаційного законодавства

Особливості юридичної відповідальності в інформаційній сфері. Інформаційні правопорушення. Адміністративно-правові санкції за порушення інформаційного законодавства. Засоби цивільно-правової відповідальності за правопорушення в інформаційній галузі. Кримінально-правові санкції за порушення інформаційного законодавства.

Питання, що виносяться на іспит:

1. Поняття управління та його основні риси.
2. Принципи державного управління.
3. Поняття адміністративного права, його предмет та метод.
4. Поняття адміністративно-правової норми та її специфічні ознаки.
5. Поняття та види джерел адміністративного права.
6. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин.
7. Дайте визначення та характеристику поняття «адміністративна правоздатність» та «адміністративна дієздатність».
8. Система органів виконавчої влади.
9. Сутність місцевого самоврядування та його система.
10. Поняття та суть адміністративної відповідальності.
11. Міліція та основні види її діяльності.
12. Орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію політики у зовнішніх зносинах та його основні функції.
13. Суб'єкти адміністративного права.
14. Джерела адміністративного права та їх характеристика.
15. Найвищий орган виконавчої влади та його завдання.
16. Система органів виконавчої влади.
17. Адміністративно-правовий статус Президента України.
18. Поняття законності та дисципліни у державному управлінні.
19. Контроль і нагляд у державному управлінні.

20. Правові акти органів виконавчої влади.
21. Структура адміністративно-правової норми.
22. Громадянство України та його принципи.
23. Місцеві органи виконавчої влади.
24. Примус як форма державного управління та його види.
25. Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування в сфері управління економікою.
26. Основні елементи та характерні риси державного управління.
27. Співвідношення виконавчої влади, державного управління та адміністративного права.
28. Характеристика принципів адміністративного права.
29. Способи систематизації в адміністративному праві.
30. Адміністративно-правові режими: поняття та види.
31. Види звернень громадян та порядок їх розгляду.
32. Повноваження і структура Ради національної безпеки і оборони України.
33. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері виконавчої влади.
34. Поняття державної служби, її види та принципи.
35. Акт державного управління та його основні ознаки.
36. Поняття та основні ознаки адміністративного договору.
37. Поняття та ознаки державного управління.
38. Поняття та характерні особливості адміністративного примусу.
39. Відмінність адміністративної відповідальності від кримінальної, дисциплінарної та цивільної відповідальності.
40. Способи забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні.
41. Суб'єкти державного управління у сферах будівництва та житлово-комунального господарства.
42. Правовий статус громадських об'єднань.
43. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування.
44. Адміністративно-правові відносини та їх класифікація.
45. Суб'єкти державного управління у сфері освіти і науки.
46. Назвіть основні завдання та функції Міністерства закордонних справ.
47. Дайте визначення дисциплінарної відповідальності та назвіть її ознаки.
48. Загальні правила та строки притягнення до адміністративної відповідальності.
49. Адміністративне правопорушення та його склад.
50. Поняття та основні риси адміністративної відповідальності.
51. Адміністративно-процесуальне право в системі права України.
52. Зміст адміністративно-процесуальної діяльності.
53. Відмінність адміністративного процесу від інших різновидів юридичного процесу (конституційного, виборчого, цивільного, господарського та кримінального).
54. Становлення адміністративного процесу як галузі права України і його місце у вітчизняній правовій системі.
55. Адміністративно-процесуальні норми та організаційно-технічні (процедурні) правила: зміст та співвідношення.
56. Поняття та особливості адміністративно-процесуальних відносин.
57. Загальний порядок та строки здійснення реєстраційно-дозвільних проваджень в Україні.
58. Поняття, значення і місце провадження у справах про звернення громадян в системі адміністративного процесу.
59. Особливості правового регулювання провадження у справах про адміністративні

правопорушення.

60. Завдання провадження у справах про адміністративні правопорушення.

61. Докази та доказування у справах про адміністративні правопорушення.

62. Загальна характеристика суб'єктів провадження у справах про адміністративні правопорушення.

63. Система стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення.

64. Провадження у правах про адміністративні правопорушення: поняття, зміст та відмінність від інших видів адміністративних проваджень.

65. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття, зміст та завдання.

66. Порядок і строки оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення.

67. Процедура розгляду скарг у справах про адміністративні правопорушення в адміністративному та судовому порядках.

68. Місце виконавчого провадження у структурі адміністративних проваджень.

69. Стадії виконавчого провадження.

70. Процедурні особливості виконання окремих видів рішень у справах про адміністративні правопорушення.

71. Поняття і підстави завершення виконавчого провадження.

72. Права, свободи та законні інтереси як об'єкт захисту в адміністративному суді першої інстанції.

73. Прокурор як суб'єкт адміністративного судочинства.

74. Сутність та структура правового статусу учасників адміністративного судочинства.

75. Поняття та види підсудності адміністративних справ.

76. Адміністративний процес як різновид юридичного процесу: загальні риси та особливості

77. Адміністративний процес і адміністративне право: питання співвідношення

78. Поняття, основні ознаки адміністративних проваджень та їх види

79. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного процесу

80. Суб'єкти владних повноважень в адміністративному процесі

81. Неюрисдикційні провадження та їх характеристика

82. Поняття та види дозвільно-реєстраційних проваджень

83. Види адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок здійснення дозвільної системи та їх характеристика

84. Суб'єкти, стадії та строки ліцензійних проваджень

85. Адміністративна юрисдикція: поняття та законодавче визначення

86. Публічно-правовий спір як предмет адміністративної юрисдикції

87. Суб'єкти адміністративної юрисдикції в Україні, які мають право розглядати та вирішувати справи про адміністративні правопорушення

88. Права і обов'язки учасників провадження по справах про адміністративні правопорушення

89. Загальна характеристика дисциплінарних проваджень в органах виконавчої влади

90. Мета, завдання та напрями реформування інституту адміністративної відповідальності

91. Поняття, підстави та особливості адміністративної відповідальності

92. Відмежування адміністративної відповідальності від кримінальної, дисциплінарної та цивільної.

93. Розгляд справи про адміністративне правопорушення: місце, строки та порядок.

94. Правова природа протоколу про адміністративне правопорушення та постанови у справі про адміністративні правопорушення.

95. Постанова у справі про адміністративне правопорушення: зміст та процедура набрання чинності.

96. Процесуальні порушення, що є підставою для скасування постанови у справах про адміністративні правопорушення.

97. Процедура винесення, оскарження та опротестування постанови у справах про адміністративні правопорушення.

98. Адміністративна юстиція – провідний засіб судового захисту прав і свобод людини

99. Правове регулювання адміністративного судочинства в Україні

100. Зміст, мета та завдання адміністративного судочинства в Україні.

101. Види фінансового контролю.

102. Методи фінансового контролю.

103. Система органів фінансового контролю.

104. Фінансова перевірка: зміст, види.

105. Ревізія як основний метод фінансового контролю.

106. Система податкових органів.

107. Правовий статус Державного казначейства України.

108. Контрольно-ревізійні органи.

109. Незалежний фінансовий контроль.

110. Поняття і види державних доходів.

111. Поняття і види державних видатків.

112. Бюджетне право в системі фінансового права.

113. Поняття бюджету та його складові частини.

114. Дефіцит і профіцит бюджету: зміст, шляхи подолання.

115. Бюджетна система і бюджетний устрій.

116. Податкова система України.

117. Державний бюджет України: його доходи і видатки.

118. Місцеві бюджети: види, склад доходів і видатків.

119. Поняття і принципи міжбюджетних відносин.

120. Сутність і методи бюджетного регулювання.

121. Бюджетний цикл і бюджетний період.

122. Поняття і принципи бюджетного процесу.

123. Стадії бюджетного процесу.

124. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження.

125. Складання проектів бюджетів.

126. Податкове право в системі фінансового права.

127. Податкова система України.

128. Поняття, ознаки, й функції податку.

129. Правовий механізм податку та його елементи.

130. Класифікація податків та зборів.

131. Податки з юридичних осіб.

132. Податки з фізичних осіб.

133. Податки зі змішаним платником.

134. Місцеві податки та збори.

135. Сутність, значення й функції державної позики.

136. Види державної позики.

137. Дефіцит і профіцит бюджету: зміст, шляхи подолання.

138. Державний борг: поняття та види.

139. Управління й обслуговування державного боргу.
140. Поняття, зміст та види платіжних систем.
141. Поняття та зміст банківської системи України.
142. Правовий статус Національного банку України.
143. Функції Національного банку України.
144. Банківське регулювання в Україні: поняття й форми.
145. Правове регулювання банківського нагляду.
146. Поняття, суть та функції грошей.
147. Поняття та структура грошової системи України.
148. Правові основи грошового обороту.
149. Правове регулювання готівкового обігу.
150. Правове регулювання безготівкового обігу.
151. Співвідношення інформаційного права з іншими юридичними науками.
152. Інформація як категорія в юридичному обороті.
153. Поняття та види правових інститутів в структурі інформаційного права.
154. Інформація з обмеженим доступом як інститут в інформаційному праві.
155. Система інформаційного законодавства України.
156. Предмет і об'єкт інформаційно-правових відношень.
157. Структура інформаційних правовідносин.
158. Право на інформацію.
159. Структура права на інформацію.
160. Законодавча характеристика пошуку інформації.
161. Отримання інформації за законодавством України.
162. Правова регламентація захисту інформації.
163. Види захисту інформації передбачені законодавством України.
164. Поняття використання інформації в інформаційному праві.
165. Поняття і види суб'єктів інформаційних відношень.
166. Засоби масової інформації як специфічний суб'єкт інформаційно-правових відношень.
167. Правосуб'єктність учасників інформаційно-правових відношень.
168. Права й обов'язки суб'єктів інформаційно-правових відношень.
169. Відмінність інформаційно-правових відношень від майнових і інших цивільно-правових відносин.
170. Законодавство України про інформацію.
171. Види інформації у відповідності до інформаційного законодавства України.
172. Основні принципи інформаційних відносин у відповідності до інформаційного законодавства України.
173. Гарантії права на інформацію у відповідності до інформаційного законодавства України.
174. Взаємодія ЗМІ з гілками державної влади та акредитація ЗМІ при органах державної влади.
175. Структура інформаційного законодавства України: основні рівні у відповідності до юридичної сили.
176. Інформація з обмеженим доступом як інститут в інформаційному праві.
177. Предмет і об'єкт інформаційно-правових відношень.
178. Структура інформаційних правовідносин.
179. Законодавча характеристика пошуку інформації.
180. Отримання інформації за законодавством України.
181. Правова регламентація захисту інформації.

182. Види захисту інформації передбачені законодавством України.
183. Поняття використання інформації в інформаційному праві.
184. Зберігання інформації як категорія інформаційного права.
185. Поняття і види суб'єктів інформаційних відношень.
186. Засоби масової інформації як специфічний суб'єкт інформаційно-правових відношень.
187. Права й обов'язки суб'єктів інформаційно-правових відношень.
188. Види і мета юридичної відповідальності в інформаційному праві.
189. Проблеми законодавчого закріплення видів інформаційних правопорушень та подальшого їх забезпечення відповідними нормативними санкціями.
190. Конституційне регулювання інформаційних відношень.
191. Загальне законодавство України про інформацію.
192. Види інформації у відповідності до інформаційного законодавства України.
193. Правове регулювання в сфері преси і книговидання.
194. Правове регулювання в сфері телебачення і радіомовлення.
195. Права та обов'язки журналіста у відповідності до законодавства про ЗМІ в Україні.
196. Поняття акредитації ЗМІ при органах державної влади.
197. Законодавство про архіви й архівну справу.
198. Правове забезпечення бібліотечної діяльності.
199. Особливості розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет.
200. Нормативне регулювання відносин з приводу державної та конфіденційної інформації.

• Філософія права

Тема 1. Предмет філософії права

Поняття методу і методології. Поняття методу і методології права. Епістемологічні, антропологічні, онтологічні, феноменологічні, екзистенційні, герменевтичні можливості методу в правопізнанні.

Зміст філософії права. Філософія і позитивна наука як основні елементи методології права.

Філософія як передзнання (синтез a priori). Метафізика. Трансценденція, Екзистенція. Телеологія. Діалектика. Співвідношення філософії і сучасної гештальтеорії. Філософія гештальта.

Позитивна наука. Емпіризм. Позитивізм. Матеріалізм. Механіцизм. Сцієнтизм. Фундаментальний поділ європейських наук на «науки про природу» і «науки про дух». Каузальність як основоположний метод «наук про природу». Опис, поясненню Цілепокладання як основоположний метод «наук про дух». Осмислення, оцінка. Онтологічна революція у науці (Європа, 20 століття). Зміна статусу науки. Завдання науки в світлі оновленої парадигми знання. Studium generate.

Співвідношення філософії і позитивної науки: Аналітичні судження a posteriori Синтетичні судження a posteriori Синтетичні судження a priori

Методологічний плюралізм. Методологічний монізм.

Необхідність філософії права. Концептуальна необхідність. Практична необхідність.

Зв'язки філософії права з філософськими та юридичними дисциплінами. Зв'язки філософії права з філософією. Зв'язки філософії права з юридичними дисциплінами.

Тема 2. Епістемологія права

Предмет епістемології права.

Трансцендентальна людина як передумова пізнання. Філософська антропологія про троїсту природу людини. Троїста природа людини як підстава розпізнавання трьох ступенів пізнання і трьох рівнів знання.

Ступені пізнання: чуттєве (буденне), позитивно-наукове (формально-логічне), філософське («софійне»). Рівні знання: гадка, поняття, ідея.

Наукова істина. Наука і її «свобода від цінностей». Філософська істина. Ціннісний характер філософської істини.

Ступені пізнання у праві: чуттєве (буденне), позитивно-наукове (формально-логічне), філософське («софійне»).

Рівні знання про право. Гадка про право. Поняття права. Ідея права. Види правової свідомості. Буденна правосвідомість: витоки, суттєві риси, спрощеність. Наукова правосвідомість: витоки, суттєві риси, переваги, недоліки. Інтелігібельна правосвідомість: витоки, суттєві риси, епістемологічні переваги.

Співвідношення розсудочного і розумного правопізнання. Поняття права і ідея права. Ідея права як гештальт-ідея. Право і факт. Априорність ідеї права. Ідея і час.

Тема 3. Антропологія права

Предмет антропології права.

Типи філософських антропологій. Ното sapiens, homo 2 faber, діонісійська людина, постмодерна людина, телеологія людини.

Співвідношення філософської антропології, доктрини права і галузевої юриспруденції. Концепція Ното sapiens як методологічна підстава природного (різноджерельного) права. Концепція Ното faber як методологічна підставу позитивного права.

Фундаментальні проблеми антропології права. Детермінізм і свобода волі. Інтелігібельний характер свободи. Каузальність і цілепокладання як види причинності у праві. Розум і воля.

Тема 4. Онтологія права

Предмет онтології права.

Онтологічне вчення про «шари» буття. Модуси буття. Цілісність як новий модус (різновид) буття.

Нова онтологія про «шари» буття, диференціацію апріорного пізнання і аналіз категорій буття і категорій пізнання.

Онтологічне місце права.

Фундаментальні проблеми онтології права. Сущє й належне (буття й норма). Право як сфера належного. Вчення про дуалізм фактів і норм. Семантика нормативного і дескриптивного підходів, до права.

Тема 5. Феноменологія права

Предмет феноменології права.

Феноменологія як апріорна наука. Феномен. Ноумен. Психологічна інтроспекція. Перцепція. Апперцепція.

Трансцендентально-феноменологічна (ейдетична) редукція. Феноменологічне «Я». Іntenціональність свідомості. Регулятивна функція інтенціональності.

Апріорність інтелігібельного і емоційного в бутті духу.

Ейдетичне право. Субстанційна сутність права. Проблема сутності як проблема цілого. Неемпірична природа сутності. Істина про право. Проблема істини як проблема цілого. Неемпірична природа істини. Смысл права. Проблема смыслу як проблема цілого. Неемпірична природа смыслу. Цінність права. Проблема цінності як проблема цілого. Неемпірична природа цінностей.

Фундаментальні проблеми феноменології права. Універсали й конкретності. Універсалія «право». Апріорні основні поняття права як методологічні зачини правового мислення.

Тема 6. Екзистенційне право

Екзистенціалізм як феноменологічна антропологія.

Екзистенціали людського існування (Страх, Страждання, Ненависть, Туга, Турбота, Смерть, Віра, Надія, Рішучість, Совість, Боротьба, Свобода).

Християнські екзистенціалісти (Г.Марсель, М.Бердяев, Л.Шестов, М.Бубер, К.Ясперс). Атеїстичні екзистенціалісти (М.Хайдеггер, Ж.П. Сартр, Д.Камю).

Екзистенційне право. «Живе» право,» реальне право, «суддівське» право - концепції феноменолого-екзистенційного права.

Тема 7. Герменевтика права

Предмет герменевтики права.

Герменевтика як метод «наук про дух».

Судження й оцінка. Предикати судження. Предикати оцінки. Обґрунтування відмінності між судженнями й оцінками та її фундаментальне значення. Інтерпретація. Розуміння.

Герменевтичне коло. Передумова розуміння.

Сучасна юридична герменевтика як застосування в сфері права екзистенційно-феноменологічної герменевтики. Спосіб пошуку права в феноменолого-герменевтичній концепції відмінності між правом і законом.

Питання, що виносяться на іспит:

1. Злочин як руйнівна форма самореалізації людської природи.
2. Антропні властивості права.
3. Багатовимірність поведінки людини у природно-правовому просторі.
4. Біхевіористичне обґрунтування прецедентного права.
5. Відображення синергетичного світобачення у прецедентному праві.
6. Властивості функцій позитивного права.
7. Внутрішні і зовнішні аспекти свободної волі людини.
8. Вплив природного права на самоорганізацію суспільства.
9. Герменевтична методологія суспільних відносин.
10. Гештальтний підхід до вивчення предмета філософії права.
11. Гносеологічні принципи філософії права.
12. Гносеологія філософії держави.
13. Діалог культур у праві.
14. Духовна боротьба з тероризмом.
15. Духовна правомірність і духовна неправомірність людини.
16. Елементи природного права в теорії ірраціоналізму.
17. Ентологія, гносеологія, аксіологія та герменевтика християнської етики
18. Ефективність державно-моральних імперативів.
19. Загальнонаукові та спеціальні функції філософії права.
20. Захист свободної волі людини у природному та позитивному праві.
21. Захист свободної волі у правовій державі.
22. Злочин і злоучинок. Метафізика злочину.
23. Зміст динамічної єдності принципів філософії права.
24. Класична і некласична філософія права.
25. Конституційне право як акмеологія позитивного права.
26. Метафізичність, натуралізація та антропологізація гносеології філософії права.
27. Метод як шлях і процедура наукового дослідження філософії права.
28. Метод як шлях і процедура наукового дослідження філософії права.
29. Метод, методологія, методика у філософії права.
30. Методологічні конструкти філософії права.
31. Методологічно-правовий вимір онтології людини.
32. Методологічно-правовий вимір онтології людини.
33. Методологія науки філософії права.
34. Національні феномени у позитивному праві.
35. Нелінійне формування методології філософії права.
36. Обґрунтування природного права інтуїтивізмом.
37. Обґрунтування природного права інтуїтивізмом.
38. Обґрунтування природного права у філософських течіях
39. Онтологічні принципи права.
40. Онтологічні принципи філософії права.
41. Онтологічні функції галузей приватного права.
42. Онтологічні функції галузей публічного права.
43. Онтологія держави та її методологічна мета.
44. Онтологія та герменевтика християнської етики.

45. Основні визначники інтересу у кримінальному законодавстві.
46. Основні ментальні атрибути позитивного права
47. Основні поняття синергетики права.
48. Офіційне й неофіційне прецедентне право.
49. Пізнання гештальт-якостей у правовому акорді.
50. Пізнання гештальт-якостей у правовому акорді.
51. Полісубстанційні структури онтологічних функцій права.
52. Правовий діалог людини з Природою.
53. Правові виміри духу людини.
54. Правові процеси олюднення людини.
55. Правосвідомість як основа моносубстанційної структури онтологічних функцій права.
56. Правосвідомість як основа моносубстанційної структури онтологічних функцій права.
57. Предмет філософії права.
58. Принципи вищої правничої етики.
59. Принципи та функції філософії права.
60. Природно-правова система Всесвіту.
61. Природно-правова характеристика габітології.
62. Природно-правовий вимір проблем приватності у цивільному праві.
63. Природно-правові підстави для формування міждержавного тероризму.
64. Проблема самозахисту прав і свобод людини.
65. Свобідна воля людини у природно-правовому просторі.
66. Сила права і право сили у філософії права.
67. Синергетика як наука про самоорганізуючі та самореалізуючі процеси.
68. Синергетика як наука про самоорганізуючі та самореалізуючі процеси.
69. Синергетичні ознаки природного права.
70. Синхронність соціальних і правових явищ.
71. Структурна антропологія та її значення для дактилоскопії.
72. Суб'єктоцентриська й наукоцентриська філософія права.
73. Суть антиномії у філософії права.
74. Універсальні закони еволюції Природи й суспільства.
75. Феномен свободної волі як духовного акту.
76. Філософія порядку у громадських місцях та його співвідношення з порядком у Всесвіті.
77. Філософія багатоджерельності українського національного права.
78. Філософія виховання та формування правомірної поведінки людини.
79. Філософія обґрунтування правової держави.
80. Філософія правового і судового прецеденту.
81. Філософія профілактики правопорушень.
82. Філософський аналіз події і місця злочину.
83. Філософські засади покарання у кримінальному праві.
84. Філософські концепти ознак складу злочинку.
85. Філософсько-правова проблематика природного права.
86. Філософсько-правова пропедевтика для неповнолітніх.
87. Філософсько-правові аспекти сталого розвитку суспільства.
88. Філософсько-правові концепти муніципального й континентального самоврядування.
89. Філософсько-теологічне обґрунтування природного права неотомізмом і тейярдизмом.
90. Формування методологічних домінант антропології права.

• Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право

Тема 1. Кримінальний закон та інші джерела кримінального права України

Поняття джерела права в загальній теорії права. Спірні питання щодо джерел кримінального права України в науці кримінального права. Основні джерела кримінального права України.

Основні етапи розвитку кримінального права України. Загальна характеристика основних джерел кримінального права України на окремих етапах його розвитку.

Особливості нормативних приписів окремих джерел кримінального права України. Спірні питання щодо кримінально-правових норм в науці кримінального права.

Тлумачення в кримінальному праві: види і способи, значення для правозастосовчої практики. Юридична природа керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.

Чинність окремих джерел кримінального права України в просторі. Спірні питання в науці кримінального права щодо місця вчинення злочину. Особливості дії окремих принципів чинності кримінального закону та інших джерел кримінального права України на сучасному етапі.

Чинність окремих джерел кримінального права України в часі. Спірні питання в науці кримінального права щодо часу вчинення злочину. Зворотна сила кримінального закону та інших джерел кримінального права України.

Тема 2. Поняття злочину та класифікація злочинів. Склад злочину і кваліфікація злочинів

Основні типи законодавчого визначення поняття злочину в сучасному кримінальному праві. Спірні питання щодо визначення поняття злочину в науці кримінального права. Визначення поняття злочину в Кримінальному кодексі України, його недоліки та основні напрямки їх усунення.

Класифікація злочинів в кримінальному праві: підстави, види, кримінально-правове значення. Класифікація злочинів за ступенем їх тяжкості в чинному Кримінальному кодексі України, її недоліки, основні напрямки вдосконалення.

Різні значення терміну “склад злочину” в законодавстві, правозастосовчій практиці, кримінально-правовій теорії. Спірні питання щодо поняття складу злочину в науці кримінального права.

Юридичний склад злочину як специфічна юридична конструкція в кримінальному праві. Співвідношення поняття злочину та юридичного складу злочину як елементів змісту кримінального права України. Основні функції юридичного складу злочину в механізмі кримінально-правового регулювання.

Необережність як форма вини. Види необережності. Спірні питання щодо необережності в науці кримінального права.

Складна вина. Основні форми (прояви) складної вини в юридичних складах окремих злочинів. Спірні питання щодо складної вини в науці кримінального права.

Мотив і мета злочину як факультативні елементи, що характеризують суб'єктивну сторону складу злочину. Поняття фізіологічного афекту, його кримінально-правове значення.

Помилка в кримінальному праві. Види помилок, їх вплив на вину та кримінальну відповідальність особи. Спірні питання щодо помилок в науці кримінального права.

Тема 3. Поняття і цілі покарання. Система і види покарань

Поняття та ознаки покарання. Покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Спірні питання щодо поняття покарання в науці кримінального права.

Цілі покарання. Визначення цілей покарання в чинному Кримінальному кодексі України.

Спірні питання щодо цілей покарання в науці кримінального права.

Поняття системи покарань. Основні характеристики системи покарань за чинним кримінальним кодексом України. Спірні питання щодо системи покарань в науці кримінального права.

Види покарань за чинним Кримінальним кодексом України. Основні напрямки вдосконалення окремих видів покарань при кодифікації кримінального права України.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Юридична природа звільнення від кримінальної відповідальності. Спірні питання щодо звільнення від кримінальної відповідальності в науці кримінального права.

Види звільнення від кримінальної відповідальності, що передбачені Загальною частиною Кримінального кодексу України. Спірні питання щодо окремих з цих видів в науці кримінального права.

Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені в нормах Особливої частини Кримінального кодексу України. Спірні питання щодо окремих з цих видів в науці кримінального права.

Тема 4. Призначення покарання

Призначення покарання як специфічний етап застосування кримінально-правових норм. Загальні начала призначення покарання за чинним Кримінальним кодексом України, їх основний кримінально-правовий зміст. Спірні питання щодо загальних начал призначення покарання в науці кримінального права.

Призначення покарання при вчиненні кількох злочинів: умови, порядок, межі, окремі особливості. Спірні питання щодо призначення покарання при вчиненні кількох злочинів в науці кримінального права.

Призначення покарання за кількома вироками: умови, порядок, межі, окремі особливості. Спірні питання щодо призначення покарання за кількома вироками в науці кримінального права.

Порядок та особливості призначення покарання особі, що засуджується за сукупністю злочинів та за кількома вироками одночасно.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: підстави, порядок, особливості окремих видів такого покарання. Інші випадки пом'якшення покарання, що передбачені чинним Кримінальним кодексом України.

Обчислення строків покарання. Правила складання (заміни) покарань за чинним Кримінальним кодексом України та основні напрямки їх вдосконалення.

Умовне незастосування покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Спірні питання щодо інституту умовного незастосування покарання в науці кримінального права.

Умовне засудження. Спірні питання щодо умовного засудження в науці кримінального права.

Відстрочка виконання вироку: підстави, види, порядок та особливості застосування. Спірні питання щодо відстрочки виконання вироку в науці кримінального права.

Відстрочення виконання вироку військовослужбовцеві або військовозобов'язаному у воєнний час: підстави, порядок та особливості застосування.

Тема 5. Звільнення від покарання

Поняття звільнення від покарання. Юридична природа інституту звільнення від покарання та перспективи його вдосконалення при кодифікації кримінального права України.

Види звільнення від покарань за чинним Кримінальним кодексом України. Підстави та особливості окремих з цих видів. Спірні питання щодо окремих видів звільнення від покарання в

науці кримінального права.

Тема 6. Злочини проти життя, здоров'я, волі та гідності особи

Особисті блага людини як об'єкт кримінально - правової охорони. Загальний механізм кримінально - правової охорони життя, здоров'я, волі і гідності особи, основні напрямки його вдосконалення на сучасному етапі. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів проти життя, здоров'я, волі і гідності особи з; іншим кримінальним законодавством України.

Злочини проти життя. Кримінально - правове поняття вбивства. Види вбивств за КК України. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах: аналіз юридичного складу злочину, особливості кваліфікації окремих його різновидів. Умисне вбивство без обтяжуючих і без пом'якшуючих обставин: відмежування від інших видів умисних вбивств. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах: особливості юридичних складів умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання, умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини та вбивства при перевищенні меж необхідної оборони. Необережне вбивство: особливості суб'єктивної сторони юридичного складу злочину. Доведення до самогубства: особливості юридичних складів злочину, відмежування від умисного та необережного вбивства. Погроза вчинити вбивство: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, відмежування від готування до умисного вбивства .

Злочини проти здоров'я. Поняття тілесного ушкодження: медичний та юридичний аспекти. Види тілесних ушкоджень за чинним КК України. Залежність ступеню тяжкості тілесних ушкоджень від тривалості розладу здоров'я та проценту стійкої втрати працездатності. Особливості кваліфікації окремих видів тілесних ушкоджень.

Злочини, проти особистої безпеки. Спірні питання кваліфікації цих злочинів.

Злочини, що посягають на статеву свободу та статеву недоторканість людини. Зґвалтування: аналіз юридичних складів злочину. Задоволення статевої пристрасті неприродним способом: особливості юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Інші статеві злочини: особливості юридичних складів, відмежування від суміжних злочинів.

Спірні питання кваліфікації злочинів, що посягають на волю людини та злочинів, що посягають на честь і гідність людини.

Тема 7. Злочини проти конституційних прав і свобод людини та громадянина

Конституція України про права і свободи людини та громадянина. Особливості механізму кримінально - правової охорони прав і свобод людини та громадянина, основні напрямки його вдосконалення.

Загальна характеристика злочинів проти конституційних прав і свобод людини та громадянина. Проблеми систематизації юридичних складів цих злочинів за чинним кримінальним законодавством України.

Особливості кваліфікації злочинів проти окремих політичних прав громадянина України, злочинів проти окремих трудових прав людини, злочинів проти авторських прав та прав на об'єкти права інтелектуальної власності та злочинів проти деяких інших конституційних прав та свобод людини.

Тема 8. Господарські злочини

Співвідношення понять "економічна діяльність", "господарська діяльність" та "підприємницька діяльність". Загальна характеристика господарських злочинів, змін характеру та змісту родового та безпосередніх об'єктів господарських злочинів. Характерні тенденції змін кримінального законодавства України дев'яностих років, їх обумовленість змінами економічних

відносин в суспільстві. Основні аспекти вдосконалення механізму кримінально-правової охорони господарської (підприємницької) діяльності. Так звані "мертві" статті глави "Господарські злочини"

Проблеми систематизації юридичних складів господарських злочинів за чинним кримінальним законодавством України. Загальні та спеціальні склади господарських злочинів, особливості кваліфікації господарських злочинів при наявності конкуренції їх юридичних складів.

Співвідношення господарських злочинів з іншими злочинами, що посягають на економічні відносини, і окремими злочинами проти власності, а також із злочинами, що посягають на встановлений порядок здійснення певних видів діяльності та поведіння з певними предметами.

Особливості кваліфікації окремих злочинів у сфері господарської діяльності:

- злочинів, що посягають на встановлений порядок здійснення підприємницької діяльності та окремих її видів;
- злочинів, що посягають на фінансову діяльність;
- злочинів, що посягають на встановлений порядок виготовлення і використання документів в господарській діяльності;
- злочини, що посягають на встановлений порядок реалізації споживачам -»варів і надання послуг;
- злочинів, що посягають на свободу підприємницької діяльності.;
- злочинів, що посягають на відносини в сфері сільськогосподарського виробництва.

Тема 9. Злочини проти громадського порядку

Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони. Основні напрямки вдосконалення механізму кримінально-правової охорони громадського порядку в Україні на сучасному стані.

Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку за чинним кримінальним законодавством України та проблеми систематизації їх юридичних складів.

Злочини, що посягають на громадський спокій населення. Хуліганство: аналіз юридичних складів злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Злочини, що посягають на основні принципи загальнолюдської моралі та духовного життя суспільства.

Злочини, що посягають на нормальний розвиток неповнолітніх в суспільстві. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Спірні питання кваліфікації інших злочинів проти громадського порядку.

Тема 10. Військові злочини

Поняття військового злочину. Військовий злочин і військовий дисциплінарний проступок. Юридична природа застосування правил дисциплінарного статуту Збройних Сил за ціяння, передбачені в деяких статтях глави XI КК. Проблеми систематизації юридичних складів військових злочинів.

Особливості кваліфікації:

- злочинів, що посягають на порядок взаємовідносин між військовослужбовцями;
- злочинів, що посягають на встановлений порядок проходження військової служби;
- злочинів, що посягають на встановлений порядок користування військовим майном;
- злочинів, що посягають на встановлений порядок поведіння із зброєю та порядок експлуатації військової техніки;

- злочинів, що посягають на встановлений порядок несення окремих видів військової служби;
 - злочинів, що порушують правила охорони та зберігання військових відомостей;
 - військових посадові злочинів;
- злочинів, вчинювані у військовий час чи в бойовій обстановці

Тема 11. Правовий статус осіб, які відбувають покарання та їх характеристика

Поняття правового положення (статусу) осіб, які відбувають покарання. Зміст правового статусу осіб, які відбувають покарання. Законодавче визначення правового положення засуджених (ст. 8 Виправно-трудового кодексу України). Основні обов'язки і права осіб, які відбувають покарання. Особливості реалізації засудженими до позбавлення волі конституційних прав та обов'язків. Особливості правового положення засуджених до позбавлення волі як суб'єктів цивільних, житлових та сімейних правовідносин. Специфічні права та обов'язки засуджених до позбавлення волі, зумовлені режимними вимогами ВТУ. Кримінально та матеріальна відповідальність осіб, засуджених до позбавлення волі

Тема 12. Режим відбування покарання у вигляді позбавлення волі

Поняття режиму відбування покарання, його каральне та виховне значення. Основні вимоги режиму відбування покарання у вигляді позбавлення волі. Розпорядок дня. Придбання засудженими продуктів харчування та предметів першої потреби. Побачення і телефонні розмови засуджених з родичами та іншими особами. Отримання засудженими посилок, передач і бандеролей. Отримання і відправлення засудженими грошових переказів. Листування засуджених до позбавлення волі. Зміна умов тримання осіб, позбавлених волі, під час відбування покарання. Способи забезпечення режиму в місцях позбавлення волі. Пересування без конвою або супроводження осіб, позбавлених волі. Проживання поза колонією жінок на час звільнення їх від роботи по вагітності та пологах, а також до досягнення дитиною трирічного віку. Особливості режиму відбування покарання осіб, залишених в слідчому ізоляторі або тюрмі у зв'язку з проведенням слідчих дій, а також залишених для робіт по господарському обслуговуванню. Засоби забезпечення режиму у виправно-трудовах установах. Заходи заохочення та стягнення, які застосовуються до засуджених в місцях позбавлення волі. Посадові особи, які мають право застосовувати заходи заохочення та стягнення до засуджених. Підстави та порядок застосування заходів безпеки та зброї.

Тема 13. Порядок та умови виконання покарань, не зв'язаних із заходами виправно-трудового впливу на засуджених

Законодавство про виконання покарань, не зв'язаних із заходами впливу на засуджених. Виконання покарання у вигляді позбавлення права займати певні посади та займатись певною діяльністю. Порядок та умови виконання покарання у вигляді штрафу. Порядок та умови виконання покарання у вигляді громадської догани. Порядок та умови виконання покарання у вигляді конфіскації майна. Порядок та умови виконання покарання у вигляді позбавлення військового, спеціального звання; рангу, чину, кваліфікаційного класу. Порядок та умови виконання покарання у вигляді позбавлення батьківських прав.

Тема 14. Участь громадськості в процесі виконання покарань

Значення та правові засади участі громадськості в діяльності органів та установ, які виконують покарання. Спостережні комісії, їх роль у вихованні засуджених, а також здійсненні громадського контролю за діяльністю органів та установ, які виконують покарання. Участь служб

у справах неповнолітніх у виховній роботі із засудженими. Інші форми участі громадськості в процесі виконання кримінальних покарань.

Тема 15. Звільнення від відбування покарання

Підстави звільнення від відбування покарання. Звільнення від відбування покарання осіб, які захворіли на тяжку хворобу. Порядок і умови представлення засуджених до умовно-дострокового звільнення від покарання та заміни невідбутої частини строку біль і* м'яким покаранням. Звільнення з амністією та помилюванням. Підготовча робота, здійснювана адміністрацією виправно-трудової установи у зв'язку зі звільненням засуджених. Порядок звільнення від відбування покарання у вигляді позбавлення волі. Час звільнення. Документи, які оформляються на звільненого. Надання матеріальної допомоги.

Питання, що виносяться на іспит:

1. Поняття і значення складу злочину. Елементи складу злочину та їх характеристика.
2. Сучасні тенденції злочинності в Україні.
3. Умови та порядок відбування покарання у колонії середнього рівня безпеки.
4. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження.

Поняття, склад та відмежування цих злочинів.

5. Предмет кримінології.
6. Поняття та класифікація міжнародних стандартів поводження із засудженими.
7. Поняття, ознаки та види повторності злочинів.
8. Основні етапи кримінологічного планування.
9. Основні засоби виправлення засуджених та їх характеристика.
10. Вимагання та протидія законній господарській діяльності.
11. Система спеціальних суб'єктів профілактики правопорушень неповнолітніх: перелік, основні завдання та принципи їх діяльності.
12. Режими в установах виконання покарань.
13. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю.

Поняття, склад та розмежування цих злочинів.

14. Становлення кримінології як науки та перспективні напрями її подальшого розвитку.
15. Облік засуджених в установах виконання покарань.
16. Поняття, ознаки та види суб'єкта злочину.
17. Сучасні детермінанти економічної злочинності.
18. Характеристика структурних ділянок виховних колоній.
19. Погашення та зняття судимості. Відмінність погашення від зняття судимості.
20. Поняття та види латентних злочинів.
21. Умови та порядок відбування покарання у колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання.
22. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

Поняття, склад та види цього злочину.

23. Загально-соціальне попередження злочинів: поняття та ознаки.
24. Методи науки кримінально-виконавчого права.
25. Поняття та види єдиного (одиночного) злочину. Види складних одиничних злочинів.
26. Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
27. Порядок розміщення засуджених у камерах арештного дому.
28. Завідомо незаконні затримання, привід, арешт або тримання під вартою. Поняття, склад та види цього злочину.

29. Поняття та ознаки наркобізнесу.
30. Комунально-побутове обслуговування засуджених до арешту.
31. Крайня необхідність. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмінність між крайньою необхідністю і необхідною обороною.
32. Методологія та методика кримінологічних досліджень.
33. Організація праці засуджених до арешту.
34. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Поняття, склад та розмежування цих злочинів.
35. Завдання та функції кримінології.
36. Відбування покарання у арештному домі.
37. Обставини, які пом'якшують і обтяжують покарання, їх характеристика.
38. Поняття та кримінологічна характеристика насильницьких злочинів.
39. Види та характеристика спеціалізованих установ соціальної адаптації.
40. Порушення вимог законодавства про охорону праці.
41. Сучасні детермінанти організованої злочинності в Україні.
42. Порядок надання засудженим короткочасних виїздів за межі колонії.
43. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.
44. Якісні показники злочинності : методика їх обчислення та практичне застосування.
45. Кримінально-виконавча політика України, її цілі та завдання.
46. Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.
47. Основні напрями та заходи попередження насильницьких злочинів.
48. Джерела формування правового статусу засуджених.
49. Поняття та ознаки злочину за діючим кримінальним законом України.
50. Методологія та методика кримінологічних досліджень.
51. Додержання законів при виконанні покарання та способи його забезпечення.
52. Службова недбалість. Поняття, склад та види цього злочину.
53. Охарактеризувати детермінанти патологічних насильницьких злочинів та насильницьких злочинів, що завчасно плануються.
54. Структура та завдання слідчих ізоляторів.
55. Форми співучасті та їх юридична характеристика.
56. Завдання та функції кримінології.
57. Засоби забезпечення режиму у виправних центрах.
58. Хуліганство. Поняття, склад та види цього злочину.
59. Основні етапи та заходи індивідуальної профілактики злочинності неповнолітніх.
60. Умови праці засуджених до позбавлення волі на певний строк.
61. Поняття та види обставин, що виключають злочинність діяння, умови їх правомірності.
62. Розкрити зміст основних ознак злочинності.
63. Права і свободи засуджених до позбавлення волі.
64. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.
65. Поняття, ознаки та сучасні тенденції корупційної злочинності в Україні.
66. Умови та порядок відбування покарання у колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання.
67. Чинність кримінального закону в просторі. Поняття території України.
68. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх.

69. Організація праці засуджених до обмеження волі.

70. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

Поняття, склад та види цього злочину.

71. Загальносоціальні заходи попередження злочинності неповнолітніх.

72. Повноваження суб'єктів соціального патронажу.

73. Поняття та види умислу.

74. Специфічні детермінанти злочинності неповнолітніх

75. Зміст ізоляції засуджених в дисциплінарному батальйоні.

76. Юридична і фактична помилки в кримінальному праві, їх вплив на кримінальну відповідальність та кваліфікацію злочину.

77. Детермінанти корупційної злочинності в Україні.

78. Умови праці засуджених до позбавлення волі на певний строк.

79. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Поняття, склад та види цього злочину.

80. Основні напрями попередження злочинності неповнолітніх.

81. Відбування покарання у дисциплінарному батальйоні.

82. Поняття, ознаки та види множинності злочинів, її соціальна і правова характеристика.

83. Класифікація злочинців.

84. Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі на певний строк.

85. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Поняття, склад та види цього злочину.

86. Система кримінології як науки, навчальної дисципліни та юридичної практики.

87. Органи, на які покладено виконання обов'язків під час виконання покарання у виді громадських робіт та їх функції.

88. Добровільна відмова від вчинення злочину. Ознаки добровільної відмови.

89. Поняття, ознаки та кримінологічна характеристика економічної злочинності.

90. Особливості відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.

- **Кримінальний процес та криміналістика; оперативно-розшукова діяльність; судова експертиза**

Тема 1. Суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності

Поняття і класифікація суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності.

Державні органи і посадові особи, які ведуть процес. Суд як орган правосуддя. Законний склад суду. Прокурор, його завдання і повноваження у кримінальному процесі, на різних його стадіях.

Слідчий як орган досудового слідства, його повноваження. Процесуальна самостійність слідчого. Начальник слідчого підрозділу (відділення, відділу, управління), його повноваження.

Органи дізнання, їх види, завдання і повноваження. Особа, що провадить дізнання (дізнавач), її повноваження

Обставини, що виключають можливість участі у справі судді, народного засідателя, прокурора, слідчого, особи, що провадить дізнання. Відводи і самовідводи.

Особи, які мають особистий інтерес у справі. Підозрюваний. Обвинувачений. Потерпілий, Цивільний позивач. Цивільний відповідач. їх процесуальні права та обов'язки. Підстави та порядок заявлення цивільного позову в кримінальній справі.

Особи, які представляють у кримінальній справі інтереси інших суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності. Поняття захисту в кримінальному процесі. Захисник підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, його завдання, права та обов'язки. Захисник свідка. Коло осіб, які можуть бути захисниками. Обставини, які виключають участь особи у справі як захисника. Запрошення, призначення, заміна захисника. Момент допуску захисника до участі у справі. Випадки обов'язкової участі захисника в кримінальному процесі. Відмова підозрюваного, обвинуваченого, підсудного від захисника. Відмова захисника від захисту. Оплата праці захисника.

Представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача. Коло осіб, які можуть бути допущені до участі у справі як представники. Обставини, які виключають участь особи у справі як представника потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача. Права та обов'язки представника.

Законний представник підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, потерпілого, свідка. Коло осіб, які можуть брати участь у справі як законні представники, їх права та обов'язки.

Інші суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності, їх права та обов'язки.

Тема 2. Заходи процесуального примусу

Поняття, призначення та види заходів кримінально-процесуального примусу.

Підстави, мотиви та порядок затримання особи за підозрою у вчиненні злочину « Строк затримання. Протокол затримання, його форма та зміст.

Вручення підозрюваному копії протоколу затримання. Права та обов'язки затриманого. Участь захисника. Звільнення затриманого.

Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Види запобіжних заходів. Порядок обрання, зміни і скасування запобіжних заходів.

Обставини, які при цьому враховуються.

Підстави та порядок застосування як запобіжного заходу взяття під варту . Подання слідчого і прокурора, постанова судді, їх форма та зміст. Строки тримання підозрюваного і обвинуваченого під вартою. Місце та порядок тримання осіб, взятих під варту. Порядок продовження строків тримання обвинуваченого під вартою. Особливості застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту щодо окремих категорій осіб.

Підстави та порядок застосування як запобіжного заходу застави, підписки про невиїзд, особистої поруки, поруки громадської організації чи трудового колективу, нагляду командування військової частини, віддання неповнолітнього під нагляд батьків, опікунів піклувальників або адміністрації дитячої установи.

Відсторонення обвинуваченого від посади. Інші заходи процесуального примусу. Підстави та порядок їх застосування.

Конституційні гарантії законності застосування заходів процесуального примусу.

Тема 3. Порушення кримінальної справи

Поняття, завдання і значення стадії порушення кримінальної справи. Органи та посадові особи, які мають право порушити кримінальну справу.

Приводи та підстави для порушення кримінальної справи. Перевірка заяв і повідомлень про злочини, її строки і способи. Вжиття заходів до запобігання вчиненню злочину або до його припинення.

Процесуальний порядок порушення кримінальної справи. Постанова про порушення кримінальної справи, її форма, зміст і значення. Оскарження постанови про порушення кримінальної справи.

Обставини, що виключають провадження в кримінальній справі, як підстави для відмови в порушенні кримінальної справи.

Процесуальний порядок відмови в порушенні кримінальної справи. Постанова про відмову в порушенні кримінальної справи, її форма, зміст і значення. Оскарження постанови про відмову в порушенні кримінальної справи.

Тема 4. Доказування і докази в кримінальному процесі

Поняття і значення кримінально-процесуального доказування. Теорія доказів. Доказове право. Теорія пізнання і теорія доказів. Мета доказування у кримінальному процесі. Поняття та зміст істини в кримінальному процесі.

Предмет і межі доказування у кримінальній справі. Особливості предмету доказування в окремих категоріях справ.

Поняття доказів та їх процесуальних джерел. Належність і допустимість доказів. Класифікація доказів та їх джерел.

Процес доказування у кримінальній справі, його елементи. Обов'язок доказування. Способи збирання і перевірки доказів. Застосування науково-технічних засобів для збирання та перевірки доказів. Процесуальні умови використання оперативно-розшукових матеріалів для одержання доказів у кримінальних справах.

Поняття та значення оцінки доказів. Правила оцінки доказів.

Характеристика джерел доказів. Показання свідків, їх предмет, значення та оцінка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки у кримінальній справі.

Показання потерпілого, їх предмет, значення та оцінка.

Показання підозрюваного та обвинуваченого, їх предмет, значення та оцінка. Обмова, самообмова та алібі в показаннях підозрюваного і обвинуваченого.

Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному процесі. Випадки обов'язкового призначення експертизи. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Підстави для відводу експерта, порядок його вирішення. Відмінність експерта від спеціаліста. Висновок (висновки) експертів при проведенні комісійної та комплексної експертиз. Перевірка та оцінка висновку експерта.

Речові докази, їх поняття та види. Процес формування речових доказів. Оцінка речових

доказів. Зберігання речових доказів. Вирішення питання про речові докази при завершенні провадження у кримінальній справі.

Протоколи слідчих та судових дій як джерела доказів. Процесуальні гарантії їх повноти та достовірності. Перевірка та оцінка протоколів слідчих і судових дій.

Протоколи з відповідними додатками, складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів. Перевірка та оцінка цих протоколів.

Інші документи як джерела доказів, їх поняття, види, відмінність від речових доказів. Перевірка та оцінка документів

Тема 5. Заходи процесуального примусу

Поняття, призначення та види заходів кримінально-процесуального примусу.

Підстави, мотиви та порядок затримання особи за підозрою у вчиненні злочину « Строк затримання. Протокол затримання, його форма та зміст.

Вручення підозрюваному копії протоколу затримання. Права та обов'язки затриманого. Участь захисника. Звільнення затриманого.

Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Види запобіжних заходів. Порядок обрання, зміни і скасування запобіжних заходів Обставини, які при цьому враховуються.

Підстави та порядок застосування як запобіжного заходу взяття під варту . Подання слідчого і прокурора, постанова судді, їх форма та зміст. Строки тримання підозрюваного і обвинуваченого під вартою. Місце та порядок тримання осіб, взятих під варту. Порядок продовження строків тримання обвинуваченого під вартою. Особливості застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту щодо окремих категорій осіб.

Підстави та порядок застосування як запобіжного заходу застави, підписки про невиїзд, особистої поруки, поруки громадської організації чи трудового колективу, нагляду командування військової частини, віддання неповнолітнього під нагляд батьків, опікунів піклувальників або адміністрації дитячої установи.

Відсторонення обвинуваченого від посади. Інші заходи процесуального примусу . Підстави та порядок їх застосування.

Конституційні гарантії законності застосування заходів процесуального примусу.

Тема 6. Порядок судового розгляду кримінальної справи

Підготовча частина судового засідання, її значення. Питання, які розглядаються і вирішуються в цій частині.

Судове слідство, його значення в судовому розгляді кримінальної справи.

Початок судового слідства. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження.

Процесуальний порядок допиту підсудного, потерпілого, свідка. Оголошення попередніх показань цих осіб. Особливості призначення експертизи в суді. Допит експерта. Огляд місця події, предметів, оголошення документів. Проведення інших слідчих дій. Судові доручення органів досудового розслідування.

Доповнення судового слідства. Підстави та порядок відновлення судового слідства.

Судові дебати, їх значення, порядок і зміст. Репліки учасників судових дебатів. Останнє слово підсудного, його значення.

Тема 7. Касаційне провадження

Завдання і значення стадії касаційного провадження. Відмінність цієї стадії від апеляційного провадження.

Судові рішення, які можуть бути перевірені в касаційному порядку.

Особи, які мають право подати касаційну скаргу. Зміст касаційної скарги.

Порядок і строки касаційного оскарження. Відновлення строку на касаційне оскарження. Повідомлення учасникам процесу про надходження касаційних скарг.

Рух справи в касаційній інстанції. Витребування справи суддею касаційного суду після надходження касаційної скарги. Наслідки надходження касаційної скарги і порядок призначення її до касаційного розгляду. Доповнення, зміна і відкликання касаційної скарги.

Строки розгляду справи у касаційному суді. Особи, які беруть участь у розгляді справи касаційним судом.

Порядок розгляду справи касаційним судом. Прийняття касаційним судом нових матеріалів. Обсяг перевірки справи касаційним судом.

Результати розгляду справи касаційним судом. Підстави для скасування чи зміни вироку, ухвали чи постанови касаційним судом. Ухвала касаційного суду. Її зміст, порядок оголошення та звернення до виконання..

Розгляд справи судом першої чи апеляційної інстанції після скасування вироку, постанови чи ухвали суду касаційної інстанції.

Тема 8. Особливі порядки провадження в кримінальному процесі України

Особливості предмету доказування у кримінальних справах **щодо неповнолітніх**. Особливості порушення, досудового розслідування і судового розгляду справ про злочини неповнолітніх.

Особливості провадження у справах осіб, які на момент вчинення суспільно- небезпечного діяння не досягли віку, з якого можлива кримінальна відповідальність.

Особливості провадження у справах приватного обвинувачення: порушення кримінальної справи і попереднього розгляду, судового розгляду, закриття справи. Примирення потерпілого з особою, яка вчинила злочин. Зустрічні обвинувачення. Справи приватно-публічного обвинувачення.

Протокольна форма досудової підготовки матеріалів. Коло злочинів, у справах про які вона застосовується. Строки і порядок встановлення обставин злочину. Протокол про обставини вчиненого злочину, зазначеного в ст.425 КПК, його зміст, додатки до протоколу. Порядок порушення кримінальної справи і складання обвинувального висновку. Порядок і строк призначення справи до розгляду в судовому засіданні.

Провадження у справах неосудних і осіб, які захворіли душевною хворобою після вчинення злочину: особливості предмету доказування, досудового розслідування і його закінчення, судового провадження.

Види примусових заходів медичного характеру, які може застосувати суд. Порядок їх зміни і скасування. Відновлення кримінальних справ щодо осіб, які захворіли душевною хворобою після вчинення злочину, а потім одужали. Порядок звільнення засудженого, який захворів душевною хворобою, від відбування покарання.

Видача особи(екстрадиція): поняття і значення для виконання завдань кримінального судочинства.

Загальні умови видачі особи (екстрадиції). Центральні органи, які відають питаннями екстрадиції. Порядок підготовки документів та направлення запитів про екстрадицію.

Межі кримінальної відповідальності виданої особи.

Тимчасова видача особи.

Особливості затримання особи, яка вчинила злочин за межами України. Тимчасовий арешт особи. Екстрадиційний арешт. Підстави, порядок і строки його застосування. Припинення тимчасового або екстрадиційного арешту. Особливості участі захисника і перекладача у процесі

видачі особи (екстрадиції).

Екстрадиційна перевірка. Підстави для відмови у видачі особи (екстрадиції). Суб'єкти і порядок оскарження рішення про видачу особи(екстрадицію). Порядок і строки фактичної передачі особи. Відстрочка передачі особи.

Тема 9. Криміналістична тактика

Поняття криміналістичної тактики, її предмет і система. Засоби криміналістичної тактики та форми їх використання у сфері судочинства.

Поняття і загальна характеристика тактичних прийомів і їх роль у доказуванні. Проблема класифікації тактичних прийомів. Принципи допустимості тактичних прийомів. Процесуальні приписи і можливість вибору тактичного прийому. Поняття і загальна характеристика тактичної операції. Проблема можливості поширення криміналістичної тактики на судове слідство, роботу захисника.

Криміналістична тактика і загальна організація роботи слідчого. Поняття і загальна характеристика тактичних прийомів, заснованих на даних наукової організації праці. Характеристика окремих прийомів заснованих на даних наукової організації праці. Поняття і загальна характеристика тактичних прийомів, заснованих на даних логіки. Характеристика окремих тактичних прийомів, заснованих на даних логіки. Поняття і загальна характеристика тактичних прийомів, заснованих на даних психології. Характеристика окремих тактичних прийомів, заснованих на даних психології.

Поняття і загальна характеристика інших засобів криміналістичної тактики Слідча версія як логічна основа розслідування, її елементи, класифікація. Можливість конструювання версій на основі інтуїції слідчого, аналогій і відомостей, одержаних з оперативно-розшукових даних та випадкових джерел. Перехід слідчої версії у вірогідність. Роль індуктивного умовиводу у конструюванні слідчих версій й у безпосередньому встановленні окремих обставин. Використання версій під час проведення окремих слідчих дій.

Поняття і загальна характеристика планування роботи слідчого. Види та особливості планів. Принципи планування. Особливості календарного плану роботи слідчого. Особливості планування розслідування окремого злочину. Особливості планування окремої слідчої дії. Особливості планування розслідування злочину бригадним методом.

Поняття і загальна характеристика спеціальних знань, що використовуються для розв'язання завдань у сфері кримінального судочинства. Форми використання спеціальних знань в ході досудового слідства та у суді.

Поняття та особливості взаємодії слідчого з оперативно-розшуковими органами, працівниками органів дізнання, органами міліції та громадськістю. Особливості використання даних, отриманих оперативним шляхом в ході доказування.

Поняття, сутність, завдання та види слідчого огляду. Поняття, процесуальні і криміналістичні особливості огляду місця події. Особливості інших видів слідчого огляду. Особливості фіксації ходу і результатів слідчого огляду.

Поняття, процесуальні і криміналістичні особливості відтворення обстановки і обставин події.

Поняття, процесуальні і криміналістичні особливості обшуку. Поняття, процесуальні та криміналістичні правила виїмки.

Поняття, процесуальні і криміналістичні особливості допиту і очної ставки. Особливості формування показань. Загальні тактичні прийоми допиту. Особливості процесуального положення і тактики допиту окремих учасників процесу (свідків і потерпілих, підозрюваних та обвинувачених).

Поняття, процесуальні і криміналістичні правила пред'явлення для впізнання. Поняття і

психофізіологічні особливості узнавання. Особливості пред'явлення для впізнання за функціональними ознаками.

Поняття, процесуальні і криміналістичні особливості організації і проведення судової експертизи. Поняття і співвідношення функцій експерта і спеціаліста.

Тема 10. Методика розслідування окремих видів злочинів

Поняття методики розслідування окремих видів злочинів, її природа, предмет, система. Поняття і загальна характеристика структури типової методики розслідування окремого виду злочину.

Криміналістична характеристика злочину: поняття, структура. Характеристика окремих елементів криміналістичної характеристики злочину.

Поняття і загальна характеристика предмету доказування у справі. Поняття і особливості обставин, що підлягають встановленню і доказуванню.

Поняття і загальна характеристика негативних обставин та їх значення в розкритті і розслідуванні злочинів.

Слідчі ситуації, їх поняття і значення. Типові слідчі ситуації та фактори, що їх зумовлюють.

Поняття, значення і особливості порушення кримінальної справи. Приводи і підстави порушення кримінальної справи. Проблема розгляду первинних матеріалів і перевірочних дій до порушення кримінальної справи в методиці розслідування.

Поняття і загальна характеристика початкових і невідкладних слідчих дії та оперативно-розшукових заходів.

Особливості використання спеціальних знань і оперативно-розшукових заходів на початковому етапі розслідування.

Особливості висування слідчих версій і планування в ході розслідування окремого злочину.

Особливості встановлення причин і обставин, що сприяли скоєнню злочину в методиці розслідування окремих видів злочинів.

Особливості методики розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи.

Особливості методики розслідування злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Особливості методики розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Особливості методики розслідування злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Особливості методики розслідування злочинів проти власності.

Особливості методики розслідування злочинів у сфері господарської діяльності.

Особливості методики розслідування злочинів проти довкілля.

Особливості методики розслідування злочинів проти громадської безпеки.

Особливості методики розслідування злочинів проти безпеки виробництва.

Особливості методики розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Особливості методики розслідування злочинів проти громадського порядку та моральності.

Особливості методики розслідування злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення.

Особливості методики розслідування злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Особливості методики розслідування злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж.

Особливості методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Особливості методики розслідування злочинів проти правосуддя.

Особливості нетипових методик розслідування злочинів: скоєних неповнолітніми, рецидивістами, організованими групами, нерозкритих злочинів минулих років тощо.

Тема 11. Поняття спеціальних знань як засобу розв'язання окремих завдань у сфері судочинства. Процесуальне тлумачення спеціальних знань.

Форми використання спеціальних знань у судочинстві. Компетенція слідчого, працівника дізнання, судді, прокурора, адвоката, спеціаліста, експерта у використанні спеціальних знань.

Поняття експертизи як методу пізнання. Поняття судової експертизи як процесуального засобу одержання доказів. Предмет судової експертизи. Види судових експертиз.

Тема 12. Порядок призначення і проведення судової експертизи на досудовому слідстві.

Особливості призначення і проведення судової експертизи в суді. Особливості призначення судової експертизи в інших видах судочинства.

Порядок проведення експертиз в експертній установі та за її межами.

Правила підготовки та оформлення матеріалів для проведення судової експертизи. Відбір зразків.

Структура постанови (ухвали) про призначення судової експертизи.

Тема 13. Криміналістичне експертиза та її види: почеркознавча експертиза, авторознавча експертиза, трасологічна експертиза, судово-балістична експертиза, фототехнічна експертиза, техніко-криміналістичне дослідження документів, експертиза холодної зброї. Поняття і їх загальна характеристика.

Товарознавча експертиза: поняття і загальна характеристика.

Технологічна експертиза: поняття і загальна характеристика.

Технічна експертиза та її види: технічна експертиза загального характеру, пожежно-технічна експертиза, будівельно-технічна експертиза, агротехнічна експертиза, автотехнічна експертиза. Поняття і їх загальна характеристика.

Експертиза матеріалів і речовин: експертиза пального і мастил, експертиза кераміки і скла, експертиза пластмас, експертиза медикаментів та наркотичних речовин, експертиза харчових продуктів. Поняття і їх загальна характеристика.

Тема 14. Судово-медична експертиза. Освідування. Поняття і їх загальна характеристика.

Судово-психіатрична експертиза: поняття і загальна характеристика.

Судово-психологічна експертиза: поняття і загальна характеристика.

Судово-біологічна експертиза: поняття і загальна характеристика.

Судово-хімічна експертиза: поняття і загальна характеристика.

Інші види судових експертиз: поняття і загальна характеристика.

Тема 15. Висновок експерта.

Висновок експерта як джерело доказів. Види висновків: категоричні, імовірні, умовно-категоричні. Твердження експерта про неможливість вирішення поставленого питання та його підстави. Значення цих висновків у доказуванні.

Висновки експерта про тотожність, групову (видову) належність і спільність джерела походження досліджуваних об'єктів та їх значення у доказуванні.

Правила перевірки та оцінки висновків експерта, а також його тверджень про неможливість вирішення питання. Особливості використання висновку експерта в доказуванні.

Тема 16. Оперативно-розшукова діяльність як об'єкт вивчення

Поняття оперативно-розшукової діяльності, її зміст, суб'єкти і форми здійснення.

Мета і завдання оперативно-розшукової діяльності.

Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з суміжними видами професійної розшукової діяльності і кримінальним процесом, криміналістикою та судовою експертизою.

Оперативно-розшукова наука: поняття, сутність, характеристика.

Оперативно-розшукова діяльність як навчальна дисципліна.

Тема 17. Поняття і загальна характеристика засобів оперативно-розшукової діяльності

Оперативно-розшукові методи заходи і засоби їх поняття та значення.

Оперативно-розшукові методи заходи і засоби їх поняття та значення. Оперативна закупівля, контрольоване постачання. Ототожнення особистості. Оперативне впровадження. Візуальне спостереження. Обстеження приміщень, споруд, ділянок місцевості і транспортних засобів. Зняття інформації з каналів зв'язку. Контроль поштових відправлень, телеграфних та інших повідомлень. Оперативний експеримент.

Тема 18. Засоби оперативно-розшукової діяльності

Обліки, як засіб інформаційного забезпечення ОРД. Поняття та призначення обліків. Об'єкти обліків. Види обліків: оперативно-розшукові, криміналістичні, адміністративні та ін. Правове регулювання порядку збирання, накопичення та зберігання інформації про події і факти злочинної діяльності, про осіб, які вчинили злочини, способи скоєння злочинів та ін.

Поняття оперативної техніки. Види оперативної техніки. Правові основи застосування оперативної техніки. Порядок оформлення та використання відомостей, отриманих із застосуванням оперативної техніки в кримінальному судочинстві.

Тема 19. Форми оперативно-розшукової діяльності.

Виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес.

Суть виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес. Організація роботи щодо виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес. Ознаки, які характеризують осіб та факти, що становлять оперативний інтерес. Сили, засоби і методи оперативно-розшукової діяльності, які використовуються при пошукової первинних відомостей про осіб і факти. Фактичні дані, які можуть бути одержані співробітниками оперативних підрозділів при виявлення осіб та фактів. Основні напрями реалізації отриманої інформації.

Оперативно-розшукова профілактика.

Оперативно-розшукова профілактика як форма оперативно-розшукової діяльності, її суть, призначення та місце в боротьбі зі злочинністю. Співвідношення з кримінологічною профілактикою. Види та об'єкти оперативно-розшукової профілактики. Особливості проведення оперативно-профілактичних заходів у різному криміногенному середовищі. Особливості використання негласних співробітників, засобів та методів оперативно-розшукової діяльності для запобігання правопорушенням і злочинам. Методи впливу на криміногенні категорії осіб та угруповань.

Оперативна розробка. Поняття оперативної розробки, її призначення у запобіганні злочинам та їх розкритті, розшуку злочинців та зниклих громадян. Співвідношення оперативної розробки з іншими формами оперативно-розшукової діяльності. Підстави для початку проведення оперативної розробки, вимоги, які ставляться до неї. Форми взаємодії зі слідчими та іншими правоохоронними органами. Види оперативно-розшукових справ. Порядок використання

матеріалів оперативної розробки.

Тема 20. Оперативно-розшуковий супровід кримінального судочинства

Єдність мети і завдань кримінального судочинства та оперативно-розшукової діяльності.

Поняття, сутність та принципи оперативно-розшукового супроводу досудового слідства та окремої стадії кримінального судочинства.

Проведення оперативно-розшукових заходів у процесі оперативно-розшукового супроводу досудового слідства.

Забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства й оперативно-розшукової діяльності в процесі оперативно-розшукового супроводу досудового слідства.

Судовий, відомчий контроль та прокурорський нагляд за законністю проведення заходів оперативно-розшукової діяльності під час оперативно-розшукового супроводу кримінального судочинства.

Питання, що виносяться на іспит:

1. Строки тримання під вартою та порядок їх продовження.
2. Історія криміналістики: виникнення й основні етапи розвитку.
3. Предмет судової експертизи.
4. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
5. Розвиток уявлень про предмет криміналістики.
6. Зміст, структура та оцінка висновку експерта.
7. Основні напрями розвитку теорії оперативно-розшукової діяльності.
8. Підстави та порядок пред'явлення цивільного позову у кримінальному провадженні.
9. Система криміналістики в її історичному розвитку. Методи криміналістики.
10. Поняття експертних помилок та їх класифікація.
11. Відомчий контроль та його роль у забезпеченні гарантій законності при здійсненні ОРД.
12. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора.
13. Поняття й наукові засади криміналістичної ідентифікації.
14. Методи експертного дослідження.
15. Сутність оперативно-розшукової діяльності як юридичної науки.
16. Належність, достовірність і допустимість доказів у кримінальному провадженні.
17. Сліди рук людини: криміналістичне значення, типи й властивості папілярних візерунків.
18. Гарантії незалежності експерта.
19. Завдання оперативно-розшукової діяльності.
20. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.
21. Засоби криміналістичної техніки, призначені для виявлення, фіксації й вилучення доказів.
22. Поняття експертної технології та її складових.
23. Принципи оперативно-розшукової діяльності.
24. Тимчасовий доступ до речей і документів.
25. Методи судової фотографії. Загальна характеристика.
26. Повноваження керівника експертної установи.
27. Суб'єкти ОРД: поняття, характерні ознаки. Проблеми реформування системи оперативних підрозділів ОВС України.
28. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
29. Вчення про сліди: поняття слідів у трасології, їх класифікація. Загальні правила виявлення, фіксації й вилучення слідів.

30. Поняття спеціальних знань.
31. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності.
32. Кримінально-процесуальна форма. Уніфікація та диференціація кримінально-процесуальної форми.
33. Характеристика об'єктів судово-балістичного дослідження. Ознаки вогнепальної зброї.
34. Сучасні уявлення про класифікацію судових експертиз.
35. Проблеми використання результатів ОРД у кримінальному судочинстві.
36. Механізм пострілу й закономірності утворення слідів на кулі й гільзі.
37. Стадії експертного дослідження.
38. Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності.
39. Початок та місце провадження досудового розслідування.
40. Поняття, завдання й види техніко-криміналістичного дослідження документів.
41. Функції і задачі ДНДЕКЦ МВС України.
42. Правове регулювання ОРД. Основні напрями удосконалення оперативно-розшукового законодавства.
43. Документи як джерела доказів.
44. Ознаки підчищення, травлення, заміни частин документів і способи їхнього виявлення.
45. Поняття судово-експертної діяльності і її зв'язок з правоохоронною діяльністю.
46. Соціальний і правовий захист працівників оперативних підрозділів.
47. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб.
48. Наукові засади судового почеркознавства. Загальні та окремі ознаки почерку.
49. Визначення компетентності і компетенції судового експерта.
50. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
51. Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України.
52. «Словесний портрет»: принципи, методика опису ознак зовнішності. Використання словесного портрету в оперативно-розшуковій і слідчій практиці. Композиційні портрети.
53. Форми використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві.
54. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
55. Дізнання та досудове слідство, як форми досудового розслідування.
56. Криміналістична (кримінальна) реєстрація. Система криміналістичних обліків.
57. Поняття зразків для порівняльного експертного дослідження.
58. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
59. Порядок подовження, зупинення і відновлення процесуальних строків.
60. Тактичні прийоми, їхня класифікація й критерії допустимості застосування в кримінальному судочинстві.
61. Права та обов'язки судового експерта.
62. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
63. Слідчий експеримент.
64. Вчення про криміналістичну версію: поняття, види й класифікація.
65. Поняття комплексних експертиз.
66. Організація і тактика розкриття злочинів, що вчиняються неповнолітніми.
67. Арешт майна. Підстави для арешту майна. клопотання про арешт майна та його розгляд.
68. Організація й планування розслідування. Принципи й види планування.
69. Процес інституалізації судово-експертної діяльності.
70. Оперативно-розшукова характеристика злочинів, що вчиняються у сфері економіки.
71. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність як засада кримінального провадження.

72. Поняття й тактичні завдання огляду місця події. Відмінність огляду місця події від інших видів огляду.
73. Механізм здійснення судово-експертної діяльності.
74. Тактика розкриття злочинів, вчинених у сфері економіки.
75. Повідомлення про підозру.
76. Загальні тактичні й психологічні особливості проведення обшуку.
77. Проблеми оперативного документування злочинної діяльності та його співвідношення з теорією доказування.
78. Недоторканність житла чи іншого володіння особи як засада кримінального провадження.
79. Загальні тактичні прийоми допиту. Психологічний контакт: поняття й тактичні прийоми встановлення.
80. Повноваження суб'єктів судово-експертної діяльності.
81. Тактика виявлення злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми та нелегальною міграцією. Проблеми, які виникають при розслідуванні цих злочинів.
82. Обвинувальний акт і його значення. Структура та зміст обвинувального акту.
83. Тактика одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.
84. Поняття, завдання та основні принципи експертної профілактики.
85. Застава: визначення розміру та порядок внесення.
86. Тактика впізнання живих осіб за ознаками зовнішності: підготовка, проведення, фіксація ходу й результатів. Особливості впізнання трупів.
87. Поняття та види суб'єктів судово-експертної діяльності.
88. Організація і тактика розкриття серійних та резонансних злочинів.
89. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій.
90. Види й класифікація судових експертиз. Експертні установи в Україні.
91. Способи виявлення експертних помилок та їх профілактика.
92. Організація інформаційно-аналітичної роботи в органах внутрішніх справ.
93. Етапи судового розгляду, їх зміст.
94. Поняття, предмет і принципи методики розслідування окремих видів злочинів.
95. Участь спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій.
96. Тактика виявлення та попередження зловживань на ринку цінних паперів.
97. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини.
98. Структура видової методики розслідування.
99. Інформаційне забезпечення експертної діяльності.
100. Оперативно-розшукова профілактика.
101. Зупинення та відновлення досудового розслідування.
102. Криміналістична характеристика злочинів: поняття, види, елементи.
103. Види методик експертних досліджень.
104. Форми контролю, локалізації, нейтралізації та ліквідації організованої злочинності.
105. Змагальність і диспозитивність у кримінальному провадженні.
106. Особливості розслідування вбивств у зв'язку зі зникненням людини.
107. Види та загальна характеристика експертних досліджень.
108. Правові та організаційно-тактичні засади застосування оперативно-технічних заходів у боротьбі зі злочинністю.
109. Затримання особи у кримінальному провадженні. Строки затримання.
110. Першочергові слідчі дії при розслідуванні крадіжок. Інценування крадіжок і способи їхнього викриття.
111. Об'єкт і предмет теорії судової експертизи.

112. Конституційні гарантії здійснення виняткових оперативно-технічних заходів.
113. Загальні положення досудового розслідування.
114. Слідчі версії й планування розслідування злочинів проти безпеки руху і експлуатації транспорту. Визначення напрямів розслідування.
115. Система та структура теорії судової експертизи.
116. Організація і тактика попередження та розкриття незаконного заволодіння транспортними засобами. Проблеми розкриття розбійних нападів на власників транспортних засобів.
117. Допит та його процесуальне оформлення. Проведення допиту у режимі відеоконференції.
118. Особливості початкового етапу розслідування злочинів проти безпеки руху і експлуатації транспорту.
119. Поняття повторних і додаткових експертиз.
120. Практика діяльності ОВС України по боротьбі з посяганнями на право інтелектуальної власності.
121. Кримінально-процесуальне доказування та його елементи.
122. Типові слідчі ситуації та шляхи їх вирішення на початковому етапі розслідування розбійних нападів.
123. Структура експертних досліджень.
124. Організація і тактика здійснення оперативно-розшукових заходів щодо попередження та розкриття злочинів, пов'язаних з використанням вогнепальної зброї та вибухових речовин.
125. Форми закінчення досудового розслідування.
126. Криміналістична характеристика грабежів.
127. Процесуальний порядок призначення судової експертизи.
128. Організація і тактика попередження та розкриття фальшивомонетництва.
129. Прокурор у кримінальному провадженні та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу.
130. Обставини, що підлягають встановленню під час розслідування розбійних нападів.
131. Загальна характеристика методів експертного дослідження.
132. Сучасні наукові розробки з проблем тактики оперативно-розшукової діяльності.
133. Заходи забезпечення кримінального провадження.
134. Типові слідчі ситуації і напрями розслідування злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканості особи на початковому етапі.
135. Вимоги до освітніх і професійних якостей судового експерта.
136. Організація і тактика боротьби з наркоманією та наркобізнесом.
137. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок.
138. Особливості розслідування вбивств, вчинених на замовлення.
139. Поняття комісійних експертиз.
140. Проблеми розкриття особливо небезпечних злочинів. Комплексні оперативно-розшукові заходи, що здійснюються при їх розкритті.